

[Γ.Α.Φ. CD 8- Φάκελος 2]
RW 2V-136

Ο φάκελος με τον κωδικό RW 2V-136 περιέχει στρατιωτικά έγγραφα **195** σελίδων συνολικά, που εκτείνονται χρονικά από **10.6.1941** έως **15.7.1941**. Αφορά στην Κρήτη.

Σελίδα 1 (περίληψη)

Πρώτη σελίδα φακέλου της Ανώτατης Διοίκησης Γερμανικού Στρατού, υπηρεσία Διερεύνησης Παραβιάσεων Διεθνούς Δικαίου.

Σελίδες 2-4 (περίληψη)

Περιεχόμενο φακέλου, μη ευδιάκριτης, ιδίόχειρης γραφής.

Σελίδες 5-63 (περίληψη-μετάφραση)

Αντίγραφο δικαστικού εγγράφου από το Ανώτατο Συμβούλιο Στρατοδικείου 12ης Στρατιάς, προς Ανώτατη Διοίκηση Γερμανικού Στρατού και Ανώτατη Διοίκηση Στρατού Ξηράς, με ημερομηνία 13.6.1941.

Περιέχει 10 συνημμένα έγγραφα καταθέσεων περί παραβιάσεων του διεθνούς δικαίου από αγγλικά στρατεύματα, Έλληνες άτακτους και πολίτες κατά τη διάρκεια της γερμανικής επέμβασης στην Κρήτη. Ακολουθεί καταγραφή και μετάφρασή αυτών.

1) Ένορκη κατάθεση του Σκαπανέα Rudolf Georg Sackenheim, 23 ετών, 1ου λόχου 95ου Συντάγματος Σκαπανέων, από το στρατιωτικό νοσοκομείο Αμαρουσίου, με ημερομηνία 10.6.1941.

(μετάφραση) Στις 24.5.1941 επιτέθηκε το τάγμα μας στο Καστέλι Κρήτης. Κατά τη διάρκεια των μαχών έλαβα τη διαταγή να προβώ σε αναγνώριση μιας ξεκάθαρα εξολοθρευμένης φωλιάς πολυβόλου στο προτελευταίο ύψωμα πριν το Καστέλι. Στο σημείο αυτό τραυματίστηκα. Ένας πολίτης, που βρίσκονταν κατά το ήμισυ καλυμμένος πίσω από ένα δέντρο και τον οποίο εντόπισα, πυροβόλησε εναντίον μου από 30 μέτρα απόσταση και η σφαίρα με πέτυχε στον αριστερό κάτω βραχίονα. Από την κατάσταση της πληγής και την έκτασή της δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι ο πολίτης αυτός χρησιμοποίησε σφαίρα Dum-Dum. Η ιατρική διάγνωση αναφέρει επίσης: «συντριπτικό κάταγμα του αριστερού κάτω βραχίονα από σφαίρα Dum-Dum». Εξοστρακισμός σφαίρας δεν ήταν σε καμία περίπτωση δυνατός, επειδή δέχθηκα ευθεία βολή από τα προκαλούμενα πυρά.

Εκεί όπου βρισκόταν πρωτύτερα ο πολίτης, ανακαλύψαμε μέσα σε μια πολύχρωμη τσάντα αγγλικά πυρομαχικά Πεζικού. Οι μύτες αυτών ήταν κομμένες ή λιμαρισμένες.

Την προηγούμενη μέρα εντοπίσαμε, πλησίον του κόλπου Κίσσαμου, έναν νεκρό αλεξιπτωτιστή, δίπλα σ' ένα αγγλικής κατασκευής καινούριο όχημα. Η στολή του, εκτός του εσωρούχου, είχε αφαιρεθεί και έφερε πληγές στο στήθος, οι οποίες είχαν προφανώς προκληθεί από μικρού μεγέθους μαχαίρι. Παράλληλα, διαπίστωση ξεκάθαρα ότι τα μάτια του νεκρού είχαν τρυπηθεί. Δεν είναι δυνατή μια αντίρρηση επί τούτου, επειδή ο νεκρός κείτονταν τουλάχιστον μια μέρα εκεί.

Σε αεροδρόμιο πλησίον των Χανίων χτυπήθηκε το σωστικό Ju μας, πριν την απογείωση του, με πυρά πολυβόλου αγγλικών αεροπλάνων και δέχθηκε βόμβες. Το Ju, το οποίο κατά εμφανές τρόπο φαινόταν ως νοσοκομειακό αεροσκάφος, δέχθηκε 20 βολές. Ένας τραυματίας σκοτώθηκε εκεί. Είδα τραυματίες να πηδούν έξω από άλλα αεροσκάφη, των οποίων τα σώματα φλέγονταν.

(περίληψη) 2) Ένορκη κατάθεση του ανθυποσημνία Fritz Backhaus, 23 ετών, 1ου λόχου 3ου Συντάγματος Αλεξιπτωτιστών από το στρατιωτικό νοσοκομείο Αμαρουσίου, με ημερομηνία 10.6.1941.

(μετάφραση) Πλησίον της φυλακής, στην ευρύτερη περιοχή των Χανίων, δεχτήκαμε, στις 20.5.1941, πυρά από πολίτες οι οποίοι βρίσκονταν σε ένα χωράφι με σιτηρά. Ήταν τρεις άνδρες με τυφέκια και μια γυναίκα. Το βράδυ αναγνώρισα μεταξύ έξι συλληφθέντων πολιτών, έναν εξ αυτών. Οι πολίτες δεν φορούσαν στρατιωτική στολή. Δεν έφεραν επίσης κανένα διακριτικό.

(περίληψη) 3) Ένορκη κατάθεση του Σκαπανέα Gustav Beltle, 20 ετών, του 4ου λόχου Τάγματος Μηχανικού Αλεξιπτωτιστών από το Σισμανόγλειο νοσοκομείο, με ημερομηνία 11.6.1943.

(μετάφραση) Τραυματίστηκα το βράδυ της 20.5.1941 στην Κρήτη. Καθώς προέλαυναν τα στρατεύματα μας με κατεύθυνση τα Χανιά, αφέθηκα πίσω με άλλους βαριά τραυματίες, υπό την προστασία δύο υποδεκανέων Υγειονομικού. Το άλλο πρωί μας πλησίασαν είκοσι πέντε έως τριάντα άνδρες, κατά το μεγαλύτερο μέρος τους οπλισμένοι, αλλά και κάποιοι Άγγλοι. Μεταξύ αυτών βρισκόταν ένας με ένα καφέ χρώματος παντελόνι, γκέτες και στολή αλεξιπτωτιστών. Φορούσε επίσης γερμανικό κράνος.

(περίληψη) 4) Ένορκη κατάθεση του σημνία Max Weber, 29 ετών, 2ου λόχου Συντάγματος Εφόδου από το Σισμανόγλειο νοσοκομείο, με ημερομηνία 11.6.1943.

(μετάφραση) Στις 20.5.1941 προσεδαφίστηκα με μέλη του λόχου μου πλησίον του Μάλεμε στην Κρήτη. Την ίδια ημέρα τραυματίστηκα και εξαιτίας αυτού έπρεπε στις 21.5. να επιστρέψω με Ju που βρίσκονταν στην ακτή. Όταν πλησίασα το αεροσκάφος, διαπίστωσα ότι είχε χτυπηθεί με πολυβόλο. Είδα να τρέπονται σε φυγή πολίτες, περίπου οχτώ έως δέκα άνδρες, οι οποίοι είχαν στην κατοχή τους τυφέκια. Δεν φορούσαν στρατιωτική στολή ούτε έφεραν διακριτικά. Ο επικεφαλής αεροσκάφους μου εξήγησε αργότερα ότι οι άνδρες αυτοί είχαν επιχειρήσει να επιτεθούν στο Ju.

Στις 20.5.1941 σκοτώθηκε, ως ένας εκ των πρώτων, ο επικεφαλής της ομάδας μου, υποσημναγός Gerbershagen. Δέχθηκε βαρύ τραύμα στο ισχίο και εξέπνευσε καθώς ήθελα να τον επιδέσω. Προσωρινά, έπρεπε να τον αφήσουμε στο έδαφος. Όταν μισή μέρα αργότερα φτάσαμε ξανά εκεί, τον βρήκαμε γαζωμένο από σφαίρες. Έφερε 18-20 σφαίρες στο σώμα του.

(περίληψη) 5) Ένορκη κατάθεση του ανθυποσημναγού Richard Christ, 23 ετών, 3ου λόχου Τάγματος Αντιαεροπορικών Πολυβόλων Αλεξιπτωτιστών από το Σισμανόγλειο νοσοκομείο, με ημερομηνία από 11.6.1941.

(μετάφραση) Στο δρόμο από Μάλεμε προς Χανιά διέκρινα, στις 24.5.1941, δύο νεκρούς αλεξιπτωτιστές πεσμένους στο έδαφος. Έφεραν μαχαιριές σε όλο το σώμα, ιδιαίτερα στο στήθος και στην κοιλιά. Δεν εντόπισα την ύπαρξη άλλων τραυμάτων.

Στις 20.5.1941 παρατήρησα σε ορεινή θέση πλησίον του Μάλεμε μια σημαία με τον Αγκυλωτό Σταυρό. Έδωσα διαταγή κατάπαυσης πυρός και έκανα σήμα με σημαία με τον Αγκυλωτό Σταυρό, επειδή πίστεψα ότι επρόκειτο για συντρόφους. Διαπιστώσαμε, όμως, σύντομα ότι ήταν Άγγλοι επειδή όταν εμφανίστηκε κάποιος από εμάς, δέχτηκε από εκεί πυρά. Αργότερα, καταλάβαμε τη θέση των Άγγλων. Η σημαία με τον Αγκυλωτό Σταυρό βρισκόταν ακόμα εκεί.

(περίληψη) 6) Ένορκη κατάθεση του ανθυποσημνία Josef Kuwollik, 21 ετών, 13ου λόχου Συντάγματος Εφόδου από το Σισμανόγλειο νοσοκομείο, με ημερομηνία 11.6.1941.

(μετάφραση) Στην Κρήτη είδα έναν Γερμανό αξιωματικό να κείτεται νεκρός. Ήταν εντελώς γυμνός. Στο σώμα του, και κυρίως στο στήθος και στην κοιλιά, μπορούσε κάποιος να παρατηρήσει δεκαπέντε περίπου μώλωπες μαστιγώματος.

(περίληψη) 7) Ένορκη κατάθεση του αρχίατρου Δρ Helmut Zaenker, 29 ετών, 15ου λόχου Συντάγματος Εφόδου από το Σισμανόγλειο νοσοκομείο, με ημερομηνία 11.6.1941.

(μετάφραση) Σε ορεινό δρόμο που οδηγεί από το Μάλεμε προς Νότο, διέκρινα στις 23 ή 24 Μαΐου να κείτονται νεκροί δεκαεπτά περίπου Ορεινοί Καταδρομείς. Οχτώ περίπου απ' αυτούς έφεραν τραύμα από μαχαίρι στην περιοχή της καρδιάς. Ορισμένοι είχαν στο λαιμό πληγές από μαχαίρι. Σε κάποιους είχαν κοπεί τα αυτιά. Εντόπισα επίσης τομές στη μύτη. Σ' έναν στρατιώτη, όσο μπορώ να θυμηθώ ήταν ένας ανθυπολοχαγός, είχαν τρυπηθεί και τα δύο μάτια. Οι κόγχες ήταν εντελώς άδειες και στα βλέφαρα διακρίνονταν κρούστα από ξηραμένο αίμα. Δεν έχω την παραμικρή αμφιβολία ότι οι μαχαιριές προήλθαν αφότου οι άνδρες είχαν πέσει στα χέρια του εχθρού. Βρίσκονταν όλες στην ίδια θέση του στήθους ή του λαιμού και καθίσταται αδύνατο να προήλθαν κατά τη διάρκεια της μάχης.

(περίληψη) 8) Ένορκη κατάθεση του υπαξιωματικού Werner Kieszling, 21 ετών, 2ου λόχου Τάγματος Πολυβόλων Αλεξιπτωτιστών από το Σισμανόγλειο νοσοκομείο, με ημερομηνία 11.6.1941.

(μετάφραση) Τραυματίστηκα, στις 21.5.1941, πλησίον του αεροδρομίου στο Ρέθυμνο. Κατά τη διάρκεια της μάχης διαπίστωσα ότι ορισμένοι Αυστραλοί φορούσαν γερμανικά κράνη. Όταν η μονάδα μου έπρεπε να οπισθοχωρήσει εξαιτίας της υπεροχής του εχθρού, έμεινα στο έδαφος και αιχμαλωτίστηκα από τους Αυστραλούς. Οι Αυστραλοί εναπόθεσαν στο έδαφος μεγάλες σημαίες με τον Αγκυλωτό Σταυρό όταν τα γερμανικά αεροσκάφη έκαναν την εμφάνιση τους πάνω από την περιοχή. Έτσι δεν δέχθηκαν πυρά.

(περίληψη) 9) Ένορκη κατάθεση του υπαξιωματικού Georg Hochsteiner, 24 ετών, 13ου λόχου Συντάγματος Εφόδου από το Σισμανόγλειο νοσοκομείο, με ημερομηνία 11.6.1941.

(μετάφραση) Βρισκόμασταν, στις 21.5.1941, σε μια ορεινή διάβαση μεταξύ Χανίων και Μάλεμε. Το πρωί πέρασε από εμάς ένα όχημα με τέσσερα μέλη του Συντάγματος Εφόδου Koch. Ήταν ένας σμηνίας, ένας υπαξιωματικός και δύο ανθυποσμηνίες. Ρώτησαν εάν ο δρόμος προς τα δυτικά είναι ελεύθερος από εχθρούς. Απαντήσαμε ότι μετακινούνται στην περιοχή ορδές πολιτών και πυροβολούν εναντίων των στρατιωτών. Οι άνδρες συνέχισαν, παρόλα αυτά, την πορεία τους. Καθώς δεν είχαν επιστρέψει το απόγευμα, ακολούθησα τα ίχνη τους με μερικούς συντρόφους σε δύο μοτοσικλέτες. Μετά από 8 περ. χλμ είδαμε το όχημα. Βρισκόταν πλαγίως του δρόμου. Όταν το πλησιάσαμε, δεχθήκαμε από 2 ή 3 σπύια πυρά. Ανταποδώσαμε και συρθήκαμε έπειτα σε χωράφι με σιτηρά. Εκεί βρήκαμε τον σμηνία που είχε περάσει το πρωί από εμάς. Του είχαν τραβήξει τα ρούχα μέχρι τα πόδια του. Στο κεφάλι έφερε διαμπερές θανάσιμο τραύμα από σφαίρα. Στην περιοχή της καρδιάς είχε δεχτεί τρεις έως τέσσερις μαχαιριές, 2 έως 3 χιλιοστών. Επίσης, είχε δεχθεί μαχαιριά που είχε εισχωρήσει εκ δεξιών στο δεξί του μάτι και το είχε καταστρέψει. Τα γεννητικά του όργανα είχαν, μέσω μεγάλης τομής, κατά το ήμισυ αποκοπεί.

30 περ. μέτρα σε μια πλαγιά εντοπίσαμε τον υπαξιωματικό. Ανέφερε ότι το όχημα τους δέχθηκε πυρά από πολίτες. Αυτός κατόρθωσε να μετακινηθεί σε ασφαλές μέρος και παρατήρησε ότι τριάντα περίπου πολίτες εξερευνούσαν το όχημα και την περιοχή.

Πλησίον του χωριού Μάλεμε διέκρινα ότι οι Άγγλοι είχαν τοποθετήσει στις ορεινές θέσεις τους μεγάλες σημαίες με τον Αγκυλωτό Σταυρό.

(περίληψη) 10) Ένορκη κατάθεση του ανθυποσμηνία Erich Fiedler, 21 ετών, 6ου λόχου Συντάγματος Εφόδου από το Σισμανόγλειο νοσοκομείο, με ημερομηνία 11.6.1941.

(μετάφραση) Αιχμαλωτιστήκαμε, στις 20.5.1941, λίγο μετά τη ρίψη μας πλησίον του Καστελίου στην Κρήτη, από Άγγλους, Έλληνες στρατιώτες και πολίτες. Εγώ ο ίδιος

είχα τραυματιστεί και βρισκόμουν μισός καλυμμένος από ένα νεκρό λοχία. Ένας πολίτης μετακίνησε το λοχία προς τα κάτω, πήρε ένα σιλέτο και τον μαχαίρωσε. Αναγκάστηκα να δω να τρυπάει τα μάτια του. Την πρώτη φορά έμπηξε το σιλέτο παραδίπλα, τη δεύτερη φορά μέσα τους. Γύρισε το μαχαίρι δύο με τρεις φορές στην κόγχη του ματιού και κατόπιν το έβγαλε. Με το άλλο μάτι έκανε το ίδιο.

Μεταφερθήκαμε στο Καστέλι. Οι γυναίκες, που βρίσκονταν δίπλα στο δρόμο, μας έφτυναν και χτύπαγαν κάποιους συντρόφους με βέργες. Εγώ ο ίδιος δεν χτυπήθηκα, αλλά δέχτηκα το φτύσιμό τους.

Ενώ βρισκόμασταν στους δρόμους της εν λόγω περιοχής, Έλληνες στρατιώτες και πολίτες μετέφεραν έναν εντελώς γυμνό στρατιώτη. Ήταν ο σμηνίας Heidebreck από την ομάδα μου. Είχε δεχθεί σφαίρα στην κοιλιά. Τα έντερά του προεξείχαν. Οι πολίτες και οι στρατιώτες τον έσπρωχναν. Προχωρούσε με κόπο. Όταν κάποιες στιγμές ήθελε να ξεκουραστεί, τον απειλούσαν με τα κοντάκια των όπλων. Και άλλοι σύντροφοι, που βρίσκονταν μαζί μου ως όμηροι, θα καταθέσουν το ίδιο.

Σελίδες 64- 73 (περίληψη-μετάφραση)

Στρατιωτικό έγγραφο από το στρατιωτικό δικαστήριο 7ης Μεραρχίας Αεροπορίας προς Ανώτατη Διοίκηση Γερμανικού Στρατού- υπηρεσία Διερεύνησης Παραβιάσεων Διεθνούς Δικαίου-με ημερομηνία 16.6.1941.

Αφορά στην ένορκη κατάθεση του ανθυποσμηνία Alfred Dembsky, 21 ετών, 4ου λόχου 1ου Συντάγματος Αλεξιπρωτιστών, από 7.6.1941. Στρέφεται εναντίων των Άγγλων στρατιωτών κατά τη γερμανική επέμβαση στην Κρήτη.

(μετάφραση) Αναφορικά με την υπόθεση:

Στις 21.5.1941 μετακινήθηκε ο λόχος μου από το χώρο ρίψης σε θέση κάλυψης και πορεύτηκε με κατεύθυνση τα Χανιά. Εγώ ο ίδιος έλαβα τη διαταγή, μαζί με πέντε άλλους συντρόφους της ομάδας Επικοινωνιών να αναλάβουμε την από τα πλάγια ασφάλιση δεξιά του δρόμου που οδηγεί στα Χανιά. Είχαμε στην κατοχή μας τρία τουφέκια. Επειδή ο λόχος δεν τα κατάφερε και εξαιτίας της οπισθοχώρησης του λόγω αιφνιδιαστικής επίθεσης με πυρά, χάσαμε την επαφή μαζί του. Το ξημέρωμα της 22.5.1941 περάσαμε απέναντι του δρόμου και κινηθήκαμε αριστερά δίπλα του, για να εξακριβώσουμε που βρίσκονταν ο λόχος. Δύο άνδρες προωθήθηκαν 500 περίπου μέτρα παράλληλα με το δρόμο. Επέστρεψαν αναφέροντας ότι μπροστά μας βρίσκονται Άγγλοι. Αποφασίσαμε τότε να κινηθούμε προς το λόχο μας. Εμποδιστήκαμε ωστόσο από τρεις ομάδες Άγγλων που περνούσαν δίπλα από το δρόμο και στο χώρο που βρισκόμασταν. Το τέταρτο κύμα των Άγγλων, που ακολουθούσε, μας ανακάλυψε- είχαμε κρυφτεί σ' έναν αμπελώνα- και άνοιξε πυρ. Στο σημείο αυτό σκοτώθηκε ένας σύντροφός, ενώ ο ανθυποσμηνίας Brautigam τραυματίστηκε από σφαίρα στον ώμο. Τότε, αιχμαλωτιστήκαμε από τους Άγγλους. Έπρεπε ούτως ή άλλως να παραδοθούμε, επειδή δεν διαθέταμε πλέον πυρομαχικά. Όταν αιχμαλωτιστήκαμε από τα αγγλικά στρατεύματα- ήταν Νεοζηλανδοί, έφεραν στις επωμίδες τους με χρυσά γράμματα « Νέα Ζηλανδία»- άκουσα τον ανθυποσμηνία Braeutigam να αναστενάζει, σε πολύ μικρή απόσταση, δίπλα μου. Ήμουν μόνο 5 περ. μέτρα από αυτόν, δεν μπορούσα ωστόσο να τον δω, επειδή βρισκόταν στο έδαφος και καλυπτόταν από μια κορμούλα. Τότε, εμφανίστηκε ένας Νεοζηλανδός με το όπλο του και του έριξε από πάρα πολύ κοντινή απόσταση μια σφαίρα στο κεφάλι, που του επέφερε ακαριαίο θάνατο. Αφού μας συγκέντρωσαν κάπου, εξέφρασα την επιθυμία να μεταβώ στο νεκρό μου σύντροφο, κάτι το οποίο δεν μου επιτράπη.

Εμείς, οι τρεις αιχμάλωτοι, οδηγηθήκαμε τότε με άλλους Γερμανούς αιχμαλώτους στην πρώτη γραμμή των Νεοζηλανδών. Εκεί δεχτήκαμε πυρά από τους συντρόφους μας. Δεν σημειώθηκαν, ωστόσο, απώλειες. Μετά από δύο ώρες οδηγηθήκαμε σε μια θέση στα

μετόπισθεν και κατόπιν μεταφερθήκαμε με φορτηγό στα Χανιά. Εκεί παραμείναμε μέχρι τις 27.5.1941. Την ημέρα αυτή κατέλαβαν τα στρατεύματά μας τα Χανιά και απελευθερωθήκαμε.

Σελίδες 74- 83 (περίληψη-μετάφραση)

Έγγραφο από το Στρατιωτικό Δικαστήριο 8ου Αεροπορικού Σώματος, με ημερομηνία 22.6.1941. Περιέχει 2 ένορκες καταθέσεις, κατόπιν της αιχμαλωσίας των εμπλεκόμενων από τους Άγγλους.

Η πρώτη αφορά στην κατάθεση του σμηνιά Hartwig Hure, 27 ετών.

(μετάφραση) Αναφορικά με την υπόθεση: Στις 21 Μαΐου 1941, στις 9:45 το πρωί, απογειώθηκε το αεροσκάφος Do 17 U5 + OR με το κάτωθι πλήρωμα: ανθυποσμηναγός Schilling ως πιλότος, επισμηναγός Eichorn ως επικεφαλής και πολυβολητής, ο υπαξιωματικός Land ως παρατηρητής και εγώ ως ασυρματιστής. Η αποστολή ήταν: αναγνώριση στην περιοχή του Ρεθύμνου. Πετάξαμε αρχικά στα 1.200 ποδιών και αργότερα κατεβήκαμε ύψος. Διακρίναμε σημεία κατεύθυνσης των στρατευμάτων μας, σημαίες με τον Αγκυλωτό Σταυρό και το σήμα ύψιστου κινδύνου (δύο βέλη). Κατόπιν, κατεβήκαμε έως 300 πόδια και ρίξαμε βόμβες προς τα σημεία. Ο δεξιός κινητήρας έχασε ισχύ, εξαιτίας, όπως διαπιστώσαμε αργότερα, πυρών από τυφέκια. Ακολουθήσαμε πορεία προς δυσμάς με κατεύθυνση τον κόλπο της Σούδας. Η πίεση λαδιού έπεσε στο 0, η ταχύτητα μειώθηκε, το αεροσκάφος έχανε ύψος έως 2 μ./ δευτ. Λόγω του γεμάτου βοηθητικού ντεπόζιτου δεν μπορούσαμε πλέον να κρατήσουμε το αεροσκάφος σε σταθερή πορεία. Έπρεπε να προβούμε σε αναγκαστική προσγείωση και μάλιστα κατά τις 12:00. Ήταν μια επίπεδη προσγείωση, με την κοιλιά του αεροσκάφους. Κανείς δεν τραυματίστηκε. Πριν την αναγκαστική προσγείωση στείλαμε σήμα κινδύνου στην υπηρεσία Επικοινωνιών Πολεμικής Αεροπορίας στην πατρίδα η οποία επιβεβαίωσε τη λήψη αυτού.

Αποβιβαστήκαμε, καταστρέψαμε τα απόρρητα έγγραφα, αποσυναρμολογήσαμε δύο πολυβόλα αεροσκάφους και τα μεταφέραμε μαζί μας με 10 κυλίνδρους, καθώς επίσης δύο κιβώτια με φωτοβολίδες από τη σωστική λέμβο με την πρόθεση να ανοίξουμε δίοδο. Αφήσαμε εκεί το αεροσκάφος. Καθώς μετακινούμασταν με κατεύθυνση τα βουνά, είδαμε ότι 4 πολίτες, σε αυτούς ήρθαν αργότερα να προστεθούν άλλοι 2, μας πλησίασαν. Ένας εξ αυτών έφερε πιστόλι, κατά τα άλλα δεν ήταν σε καμιά περίπτωση εφοδιασμένοι με στρατιωτικό εξοπλισμό. Πλησίασαν έως 100 μ. και πήραν απειλητική στάση. Όταν ο ανθυποσμηναγός Schilling πήρε κατόπιν ένα οπλοπολυβόλο στους ώμους και προχώρησε προς επίθεση, κατέφυγαν σε ένα χαντάκι για κάλυψη. Προχωρήσαμε, έπειτα, 50 περ. μέτρα και στο σημείο αυτό διακρίναμε ένα τεθωρακισμένο ανιχνευτικό με 6-7 άνδρες ως πλήρωμα και έναν πολίτη (εμφανώς Εβραίος) να κατευθύνεται στο μέρος μας και μάλιστα έως 100 μ..

Ένας εξ αυτών κατευθύνθηκε προς εμάς, οι υπόλοιποι πήραν θέση μάχης. Έπειτα, αφού αποθέσαμε τα όπλα μας και τα πολεμοφόδια λόγω ανώφελου μιας αντίστασης, κατευθυνθήκαμε προς το ανιχνευτικό. Μας έψαξαν για όπλα και ύστερα μας έβαλαν στο όχημα. Η διαδρομή ήταν προς δυσμάς, προς τα βουνά. Δεν μας είχαν δέσει τα μάτια, μπορούσαμε ως εκ τούτου να παρατηρήσουμε ότι στα βουνά βρίσκονταν πολλά στρατεύματα, σχεδόν σε κάθε τετραγωνικό μέτρο ένας στρατιώτης. Καθώς περνούσαμε, σηκώνονταν από τις καλύψεις τους (δέντρα και θάμνους), απωθούνταν όμως εκ νέου από τους ανωτέρους τους. Κατά τη διάρκεια της διαδρομής με το τεθωρακισμένο όχημα βρισκόταν σε κάθε γωνία ένας Άγγλος στρατιώτης με πυροβόλο όπλο. Οι στρατιώτες έκαναν γνωστές τις προθέσεις τους, ότι ήθελαν δηλαδή να αφαιρέσουν τα ρολόγια μας. Ένας εξ αυτών απέσπασε το ρολόι του ανθυποσμηναγού Schilling, εμείς οι υπόλοιποι τα δώσαμε οι ίδιοι, γιατί οι υπόλοιποι στρατιώτες θα τα

αφαιρούσαν έτσι και αλλιώς. Δεν λάβαμε απόδειξη για αυτά. Οι στρατιώτες ήθελαν προφανώς να τα κρατήσουν για τους ίδιους.

Σε μπλόκο στο δρόμο, κατόπιν διαδρομής ενός τετάρτου περ. της ώρας, 1 αξιωματικός με δύο αστέρια μας έβαξε εξονυχιστικά. Έπρεπε επίσης να βγάλουμε τη φόρμα μας και μας τα αφαίρεσαν όλα εκτός από τα κοσμήματα, χαρτομάντιλα, τσιγάρα και σπύρτα.. Τα κατασχεθέντα αντικείμενα (χαρτοφύλακας, χρήματα, πορτοφόλι, ταυτότητες, σουγιάδες, φόρμες, σωσίβια γιλέκα, τσάντα παρατηρητή κ.ο.κ) συγκεντρώθηκαν μαζί και παραδόθηκαν σ' ένα φορτηγό κατά τη συνέχιση της μεταφοράς μας. Δεν δόθηκε καμία απόδειξη αυτών των αντικειμένων. Δεν μπορέσαμε να πληροφορηθούμε πού μεταφέρθηκαν αυτά αργότερα. Ο επισημαγός Eichhorn και ο ανθυποσημαγός Schilling είχαν πολλά χρήματα στην κατοχή τους, εγώ ο ίδιος 35 μάρκα και ο Land περίπου 20. Κατά τη συνέχιση της μεταφοράς μας στο προαναφερόμενο φορτηγό, μας έδεσαν τα μάτια. Η διαδρομή διήρκεσε, κατά εκτίμηση, 10 λεπτά. Έπειτα οδηγήθηκαμε ο καθένας χωριστά, -με δεμένα ακόμα τα μάτια- σε μια σκηνή και ανακριθήκαμε. Πριν την ανάκριση του υπαξιωματικού Land και μένα, μας έδεσαν τα χέρια με σκοινιά, όχι όμως των αξιωματικών.

Δεν μπορέσαμε να δούμε, ποιος πραγματοποίησε την ανάκριση. Επρόκειτο ξεκάθαρα, όμως, για έναν αξιωματικό ο οποίος είχε μαζί του έναν ομιλούντα την Γερμανική διαερμηνέα. Ρωτηθήκαμε για τα ονόματα μας, βαθμό, στρατιωτικό τμήμα, βάση και αποστολή πτήσης. Απαντήσαμε μόνο στις ερωτήσεις σχετικά με το όνομα και το βαθμό. Ο πρότινος σταθμός μας στην Αθήνα ήταν, εμφανώς, ήδη γνωστός. Επίσης ρωτηθήκαμε σε ποιο αεροπορικό σώμα ανήκουμε. Όσο εμείς αρνούμασταν να απαντήσουμε στην ερώτηση, επέμενε, δεν αναγκαστήκαμε όμως να καταθέσουμε ή απειληθήκαμε. Κατόπιν απαιτήσεως μας, λάβαμε κάτι να πούμε. Μας πρόσφεραν επίσης τσιγάρα.

Έπειτα, επιβιβαστήκαμε εκ νέου στα φορτηγά και μεταφερθήκαμε ξανά με δεμένα τα μάτια. Σύμφωνα με τη θέση του ήλιου κατευθυνόμασταν προς δυσμάς και προς το τέλος στα βορειοανατολικά. Κατά τη διάρκεια της διαδρομής μας, οι φρουροί μας συμπεριφέρθηκαν άψογα. Η διαδρομή τελείωσε στα Χανιά, εκεί όπου ανακριθήκαμε σε μια σκηνή στην άκρη της πόλης. Εκεί μας έβγαλαν τα δεσμά. Η ανάκριση πραγματοποιήθηκε από έναν απλό στρατιώτη (Νεοζηλανδό) ο οποίος μιλούσε με ευχέρεια τη Γερμανική. Αρχικά, ερωτηθήκαμε τα ίδια όπως κατά την πρώτη ανάκριση, αργότερα όμως τέθηκε η ερώτηση σχετικά με την απόβαση γερμανικών στρατευμάτων και πλοίων, με τα ανεμόπτερα, με τις μονάδες Αλεξιπτωτιστών και μάλιστα δόθηκε πολύ μεγάλο βάρος εάν γνωρίζαμε το οτιδήποτε για τέτοιου είδους αποβάσεις στα ανατολικά. Απαντήσαμε ότι δεν γνωρίζαμε. Μετά το πέρας της ανάκρισης μεταφερθήκαμε στο φρούριο της πόλης των Χανίων. Εκεί βρίσκονταν κάμποσα κακόφημα καταγώγια. Σε ένα από αυτά βρίσκονταν αγγλικά στρατεύματα, μεταφερθήκαμε στο δεύτερο, τα υπόλοιπα ήταν τότε άδεια. Στο καταγώγιο μας βρισκόταν ήδη δύο πληρώματα Me 110, το 2ο σμήνος της Μοίρας Βαριών Βομβαρδιστικών 26 (ο σμηνίας Reinhardt, ο υπαξιωματικός Bauer και οι ανθυποσημηνίες Ketterer και Brombach;-), επιπλέον 1 αλεξιπτωτιστής, του οποίου το όνομα δεν γνωρίζουμε πλέον. Για τον ύπνο λάβαμε κάτι σανίδες και το πρώτο βράδυ 4 μάλλινες κουβέρτες. Το διάστημα που ακολούθησε λάβαμε ακόμα μια επειδή οι υπόλοιπες είχαν διατεθεί για άλλους αιχμαλώτους και τραυματίες.

Το βράδυ της 21. λάβαμε, στο φρούριο, άψογο ζεστό φαγητό (λαχανικά στην κατσαρόλα), άσπρο ψωμί, συμπυκνωμένο χυμό φρούτου και τσάι.

Νωρίς το πρωί της 22., λάβαμε άσπρο ψωμί, μπισκότα, βούτυρο, συμπυκνωμένο χυμό φρούτου, τσάι. Από το μεσημέρι της συγκεκριμένης μέρας έγινε η σίτιση πιο λιτή, λαμβάναμε καθημερινά μόνο ½ μερίδα περ. παστό βοδινό, ένα πακετάκι μπισκότα και

νερό. Παρατηρήσαμε ότι ο επισιτισμός των Άγγλων δεν διάφερε κατά πολύ. Ακούσαμε από τους άνδρες της φρουράς ότι τροφοδοσία εδώ ήταν πλέον ελλιπής, επειδή δεν έρχονταν πλέον πλοία, ήδη την πρώτη ημέρα καταστράφηκε ένα πλοίο με αγαθά τροφοδοσίας στον κόλπο της Σούδας και αργότερα επίσης, μια βόμβα έπεσε στην αποθήκη σίτισης στην πόλη.

Κατά τη διάρκεια της Πέμπτης, δηλαδή στις 22, ήρθαν κάμποσοι ακόμα αλεξιπτωτιστές (αξιωματικοί επίσης) και 2 πιλότοι 109 (αξιωματικοί). Τα ονόματα τους δεν είναι γνωστά, εκτός ενός ανθυποσηναγού Αλεξιπτωτιστών ονόματι Mohr.

Καθ' όλη τη διάρκεια της παραμονής μας στο φρούριο είχαμε τη δυνατότητα να κινούμαστε στον προαύλιο χώρο, αλλά μόνο όταν δεν βρίσκονταν Γερμανοί πιλότοι εκεί.

Την Παρασκευή 23. οδηγηθήκαν οι αξιωματικοί, με τους οποίους βρισκόμασταν έως πρότινος μαζί, σε κάποιο άλλο καταγώγιο. Την ίδια ημέρα ήρθαν ακόμα επίσης ένας σηναγός, ονόματι Altmann και ένας υπίατρος αγνώστων στοιχείων. Ο σηναγός Altmann ανήκε στους Αλεξιπτωτιστές. Ο υπίατρος φορούσε ένα στρατιωτικό σακάκι της Πολεμικής Αεροπορίας. Κατά τη γνώμη μου, ο υπίατρος δεν είχε πέσει με αλεξίπτωτο, αλλά είχε έρθει με πλοίο και κατά τη διάρκεια των επιθέσεων εναντίων των πλοίων, ρίχθηκε στη θάλασσα και αργότερα αιχμαλωτίστηκε.

Με την πάροδο του χρόνου έφθαναν συνεχώς ολοένα και περισσότεροι αιχμάλωτοι και τραυματίες Γερμανοί στρατιώτες. Οι τραυματίες διέμεναν σε χωριστό χώρο και φροντιζόνταν από τους Γερμανούς αιχμάλωτους Υγειονομικού υπό την καθοδήγηση του υπίατρου. Την πρώτη ημέρα, όταν ο υπίατρος δεν ήταν ακόμα εδώ, υπήρχε ένας Έλληνας Υγειονομικού. Οι βαριά τραυματίες οδηγήθηκαν, εν συνεχεία, στο (στρατιωτικό) νοσοκομείο.

Το Σάββατο 24. και την Κυριακή 25. βομβαρδίστηκαν ανά κύματα, όπως ακούσαμε, τα Χανιά. Καθώς η πύλη του προαυλίου ήταν ανοιχτή, μπορούσε κάποιος να παρατηρήσει ότι η πόλη φλέγονταν. Το ίδιο το φρούριο, όμως, δεν χτυπήθηκε. 50 μ. απόσταση είχαν όμως σπίτια καταστραφεί.

Από το Σάββατο δεν επιτρεπόταν πλέον στους Άγγλους να εισέλθουν, κατά τη διάρκεια της μέρας, στην πόλη. Η τροφοδοσία πραγματοποιείτο μόνο τη νύχτα και έπαιρναν μαζί τους Γερμανούς στρατιώτες για την παραλαβή ειδών σίτισης.

Τη νύχτα 25. προς 26. απομακρυνθήκαν οι αξιωματικοί, με εξαίρεση τον υπίατρο. Όπως πληροφορηθήκαμε από τους Άγγλους, οι αξιωματικοί μετακινήθηκαν προσωρινά στον κόλπο της Σούδας και από εκεί θα μεταφέρονταν με ταχύπλοα στην Αίγυπτο. Εάν έφτασαν εκεί, δεν το γνωρίζουμε, δεν τους ξαναείδαμε και δεν ακούσαμε τίποτα πλέον για αυτούς.

Τη νύχτα 26. προς 27 Μαΐου έπρεπε να μεταφερθούν και άλλοι επίσης στρατιώτες στον κόλπο της Σούδας. Δεν πραγματοποιήθηκε όμως η μεταφορά τους, επειδή η πόλη των Χανίων ήταν μάλλον περικυκλωμένη από τα στρατεύματα μας. Ακουγόταν θόρυβος μάχης, αρχικά προς δυσμάς, αργότερα και από τα ανατολικά (πυροβόλα πλοίων, Βαριά Ολμοβόλα). Τα πυροβόλα πλοίων ακούγονταν κυρίως τη νύχτα. Δεν γνωρίζουμε εάν ήταν γερμανικά ή αγγλικά.

Το πρωί της 27. Μαΐου γίνονταν αισθητές ομοβροντίες από κανόνια, πυρά πολυβόλων και αεροπορικές επιθέσεις. Τα Me 109 πραγματοποιούσαν συνεχώς επιθέσεις χαμηλού ύψους. Κατά τα άλλα επικρατούσε έως το απόγευμα ηρεμία. Κατά τις 16:00 ή 17:00 εμφανίστηκαν στο φρούριο Ορεινοί Καταδρομείς, μας απελευθέρωσαν και αιχμαλώτισαν τις ομάδες φρούρησης των Άγγλων (3 αξιωματικούς, 1 λοχία και 7-8 άνδρες Στρατονομίας).

Εμείς οι ίδιοι βαδίσσαμε μέχρι την αγορά, εκεί όπου είχαν συγκεντρωθεί όλοι. Είδαμε εκεί τα ελληνικά πληρώματα των πλοίων που είχαν μεταφέρει τα γερμανικά

στρατεύματα και είχαν επίσης αιχμαλωτιστεί. Είδαμε επίσης Ιταλούς στρατιώτες που είχαν απελευθερωθεί.

Από τα Χανιά οδηγηθήκαμε με όχημα μεταφοράς τραυματιών, προσωρινά στον Κεντρικό Χώρο Επίδεσης Τραυμάτων, όπου διανυχτερεύσαμε εκεί. Την επόμενη μέρα μετακινηθήκαμε στο αεροδρόμιο του Μάλεμε. Καθοδόν είδαμε σε φαράγγι έναν Γερμανό αλεξιπτωτιστή, το κεφάλι του οποίου ήταν κομμένο. Από αιχμάλωτους αλεξιπτωτιστές είχαμε ήδη ακούσει ότι πολίτες και αυστραλιανά στρατεύματα τους είχαν μεταχειριστεί κατά κτηνώδη τρόπο και είχαν κόψει τα αυτιά και γεννητικά όργανα των Γερμανών αλεξιπτωτιστών, είχαν τρυπήσει τα μάτια και τους είχαν ληστέψει. Δεν μπορούμε να δώσουμε πλέον ακριβείς λεπτομέρειες περί αυτού. Οι συγκεκριμένοι αλεξιπτωτιστές είχαν και οι ίδιοι επίσης απελευθερωθεί. Από αυτούς γνωρίζουμε ονοματικά μόνο τον αρχισμηνία Hempel που ήταν ο μεγαλύτερος ηλικιακά στην περιοχή μας και τον σμηνία Ort, ο οποίος διαμοίραζε τη σίτιση.

Στο Μάλεμε παρουσιάστηκε στο 11ο Αεροπορικό Σώμα, γραφ. 1γ. Ο σμηναγός Moers και ένας αξιωματικός του Πολεμικού Ναυτικού- υποπλοίαρχος- πήραν καταθέσεις και μας εξήγησαν αργότερα ότι οι εν λόγω μαρτυρίες μας συμπίπτουν, όσον αφορά στη μεταχείριση και στη σίτιση, με τις καταθέσεις των 3 Άγγλων αξιωματικών της ομάδας φρούρησης μας οι οποίοι είχαν ήδη το προηγούμενο βράδυ ανακριθεί. Από το Μάλεμε επιστρέψαμε έπειτα στην ηπειρωτική Ελλάδα.

Ο ανθυποσμηνίας Ketterer του 2ου σμήνους 26ης Μοίρας Βαριών Βομβαρδιστικών μας ανέφερε μετά την κατάθεσή του ότι οι Άγγλοι γνώριζαν όλους ξεχωριστά τους χώρους στους οποίους βρίσκονταν η 26η Μοίρα Βαριών Βομβαρδιστικών, από τη Γαλλία έως την Ελλάδα. Σε αυτόν αναφέρθηκαν οι συγκεκριμένοι χώροι και μάλιστα με την επισήμανση ότι ένας Άγγλος ακολουθούσε πάντα τη μονάδα του ή βρίσκονταν εκεί και έπειτα μετακινούταν με ταχύπλοο από Θεσσαλονίκη προς Κρήτη.

Ο συριστικός ήχος των βομβών από τα Βομβαρδιστικά Καθέτου Εφόρμησης και οι σειρήνες επέφεραν, όπως παρατηρήσαμε σε μας τους ίδιους, σημαντικό αντίκτυπο στο ηθικό. Οι άνδρες της φρουράς είχαν σημαντικά ταραχτεί εξαιτίας αυτού.

Δεν παρατηρήσαμε κάτι το αξιοσημείωτο αναφορικά με τα αποτελέσματα των βομβών. Επίσης, δεν αντήσαμε από τους άνδρες της ομάδας φρούρησης σημαντικές στρατιωτικές πληροφορίες.

2) Υπαξιωματικός Land

Αναφορικά με το πρόσωπό του: Ονομάζομαι Emil Land, υπαξιωματικός στο 7ο σμήνος 2ης Μοίρας Βαριών Βομβαρδιστικών, 24 ετών, ευαγγελιστής.

Αναφορικά με την υπόθεση: σχετικά με τα λεγόμενα του σμηνία Hure: Η μαρτυρία του είναι ορθή. Κάνω χρήση αυτής ως βάση της προσωπικής κατάθεσής μου.

Σελίδες 84- 96 (περίληψη-μετάφραση)

Έγγραφο στρατιωτικού υπίατρου από το στρατιωτικό νοσοκομείο Wiesbaden, με ημερομηνία 9.6.1941. Αφορά στην κατάθεση του υπαξιωματικού Hans Mehlig αναφορικά με παραβιάσεις διεθνές δίκαιου και ωμότητες εναντίων Γερμανών αιχμαλώτων πολέμου, καταγράφοντας τις συνθήκες, τραυματισμού, αιχμαλωσίας και μεταχείρισης του.

(μετάφραση) Το αεροσκάφος μας αναγκάστηκε σε αναγκαστική προσθαλάσωση, στις 20.5.1941 κατά την επέμβαση στη θαλάσσια περιοχή της Κρήτης. Κατόπιν τριήμερης περιπλάνησης σε λαστιχένια λέμβο, φτάσαμε εξαντλημένοι στα παράλια της Κρήτης. Κατά την εκεί προσέγγιση δεχθήκαμε πυρά. Στο σημείο αυτό χτυπήθηκαν θανάσιμα ο ασυρματιστής και ο παρατηρητής. Εγώ ο ίδιος υπέστη διαμπερές τραύμα στο στήθος. Σαράντα πολίτες περίμεναν στην ακτή τη λέμβο μας και μας έκλεψαν αρχικά όλα τα

αντικείμενα αξίας. Σ' εμένα προσωπικά αφαίρεσαν μεταξύ άλλων μέρη της στρατιωτικής στολής, το ρολόι, τη βέρα μου.

Παρά το βαρύ τραύμα δεν με επίδεδαν, αλλά με μετέφεραν με περίπου έξι ώρες πορεία με τα πόδια προς τα βουνά. Διανυχτέρευσα σ' έναν αστυνομικό σταθμό. Για σίτιση έλαβα μόνο ένα ποτήρι γάλα και ένα κομμάτι ξερό ψωμί. Τη δεύτερη μέρα της αιχμαλωσίας μου έπρεπε να μετακινηθούμε, εκ νέου, πέντε ώρες περίπου μέσω των βουνών και κρατηθήκαμε, έπειτα, σε υγρούς υπόγειους χώρους στην περιοχή Ανώγεια. Η μεταχείριση από την εκεί Αστυνομία ήταν πράγματι άσχημη. Όλη την ημέρα έπρεπε να παραμείνουμε στα υπόγεια. Ως κρεβάτια χρησίμευε το γυμνό έδαφος. Αργότερα, μας δόθηκαν δύο σκεπάσματα. Το μεσημέρι και το βράδυ υπήρχε μόνο ένα πιάτο σούπα (όσπρια).

Ένας έμπορος από τα Χανιά, που είχε εκεί καταφύγει, κατόρθωσε να έχει πρόσβαση σε εμάς και έτρεφε φιλογερμανικά αισθήματα. Ειδοποίησε, αργότερα, το επόμενο γερμανικό στρατιωτικό τμήμα και την πρώτη ημέρα της Πεντηκοστής απελευθερώθηκα από πέντε αλεξιπτωτιστές και έναν επιτελικό ιατρό. Αφότου επιδέθηκα, μεταφέρθηκα, αμέσως, αεροπορικώς στην Αθήνα. Κατόπιν ιατρικής φροντίδας εκεί, πραγματοποιήθηκε η εν συνεχεία μεταφορά μου με αεροσκάφος στην Ερφούρτη μέσω Βιέννης. Από την Ερφούρτη πραγματοποιήθηκε μετά από 1 ½ μέρα η μετακίνησή μου με αεροσκάφος στο Wiesbaden, στο 1ο Στρατιωτικό Νοσοκομείο Εφέδρων.

Διαβεβαιώνω ότι τα υφιστάμενα στοιχεία αντιστοιχούν πλήρως στην αλήθεια.

(περίληψη) Ακολουθεί έγγραφο από την Ανώτατη Διοίκηση Γερμανικού Στρατού προς Πταισματοδικείο Wiesbaden, με ημερομηνία 26.6.1941. Αφορά στην παράκληση αυτής προς κλήση του αναφερόμενου για λεπτομερή ένορκη κατάθεσή του, αναφορικά με τις παραβιάσεις διεθνούς δικαίου (εσωκλείεται η παραπάνω κατάθεση).

Το επόμενο έγγραφο προέρχεται από το Πταισματοδικείο στο Wiesbaden, με ημερομηνία 9.7.1941. Αφορά στην ένορκη κατάθεσή του.

(μετάφραση) Αναφορικά με το άτομο: Ονομάζομαι Hans Mehlig, 24 ετών, κλειδαράς στο επάγγελμα, επί του παρόντος εν ενεργεία υπαξιωματικός στη Γερμανική Πολεμική Αεροπορία, βρισκόμενος την παρούσα στιγμή στο 1ο Στρατιωτικό Νοσοκομείο Εφέδρων στην πόλη του Wiesbaden.

Αναφορικά με την υπόθεση: Στις 20 Μαΐου 1941 αναγκαστήκαμε να προσθαλασσωθούμε, 3 χλμ περίπου απόσταση από τις ακτές της Κρήτης. Το πλήρωμα, αποτελούμενο από μένα, τον υπαξιωματικό Krier ως ασυρματιστή, το σημνία Maier ως παρατηρητή και το σημνία Krause ως πρώτο επικεφαλής, μετέβη στη λαστιχένια λέμβο. Προσπαθήσαμε, κοπηλατώντας, να φτάσουμε στην ακτή. Επειδή το ρεύμα μας παρέσερνε προς την πλευρά της θάλασσας, φτάσαμε στη στεριά μόλις το πρωί της τετάρτης ημέρας και μάλιστα σε ένα χώρο που περιβάλλονταν από απότομες πλαγιές. Τραβήξαμε τη λέμβο στην όχθη, βγάλαμε τα ρούχα μας για να τα στεγνώσουμε και ξαπλώσαμε στη λέμβο να κοιμηθούμε. Μετά από κάμποση ώρα ξυπνήσαμε από φωνές και διαπιστώσαμε ότι ορισμένοι άνδρες βρίσκονταν στην πλαγιά. Ρώτησαν εάν είμαστε Άγγλοι. Ο σημνίας Meier, που μιλούσε αγγλικά, τους απάντησε ότι ήμασταν Γερμανοί. Ρώτησε εν συνεχεία εάν θα μπορούσαμε να έχουμε κάτι να πιούμε και να φάμε. Οι άνθρωποι αυτοί απάντησαν ότι έπρεπε εμείς οι ίδιοι να ανέβουμε. Ο Meier και ο Krier πήγαν εκεί και έλαβαν πράγματι κάτι να φάνε. Καθώς παρακάλεσαν να δώσουν κάτι σε μένα και στον Krause να φάμε, τους απάντησε κάποιος ότι έπρεπε να πάμε εμείς. Όταν του είπαν ότι ο Krause ήταν πληγωμένος και έπρεπε αυτοί να κατέβουν, το αρνήθηκαν. Επίσης, δεν επέτρεψαν να κατέβουν ο Meier και ο Krier ξανά σε εμάς. Έριξα τότε μερικές σφαίρες από το πιστόλι μου και κατόπιν αυτού οι προαναφερόμενοι κατέβηκαν. Αυτοί που βρίσκονταν εκεί πάνω, έριξαν εναντίων τους βράχους. Επειδή, κατά τη γνώμη μου, δεν μπορούσαμε να μείνουμε πλέον στη θέση αυτή, επιστρέψαμε στη

λέμβο και κωπηλατήσαμε κατά μήκος των ακτών. Περίπου $\frac{1}{4}$ της ώρας μετά, δεχθήκαμε από την ακτή πυρά. Εγώ ο ίδιος δέχτηκα σφαίρα στο λαιμό, έπειτα δέχτηκε ο υπαξιωματικός- ασυρματιστής Krier σφαίρα στο θώρακα και σκοτώθηκε ακαριαίως. Αμέσως μετά δέχθηκε ο σημνίας Meier, παρομοίως, σφαίρα στο στήθος που τον τραυμάτισε θανάσιμα. Στα τραύματα αυτών ήταν παράδοξο ότι ο χώρος εισόδου της σφαίρας ήταν φυσιολογικός, ενώ στην περιοχή εξόδου δημιουργήθηκε τρύπα στο μέγεθος περίπου γροθιάς.

Επειδή δεν μπορούσαμε να μείνουμε περισσότερο στη θάλασσα, ο σημνίας Krause κωπηλάτησε προς τη ξηρά, περίπου 2-3 χλμ μακριά από τον αρχικό χώρο απόβασης. Όταν φτάσαμε στην ακτή, περικυκλωθήκαμε από 40 περίπου Έλληνες που προφανώς μας είχαν κρυφά ακολουθήσει πίσω από συστάδες θάμνων. Αφαιρέσανε όλα όσα μπορούσαν να πάρουν. Έμεινα μόνο με το σακάκι, το παντελόνι και τα παπούτσια.

Χωρίς να λάβουν υπόψη τα τραύματα μας και χωρίς να μας επιδέσουν, μας αναγκασαν βαδίσουμε 3 ώρες περ., μέσω βουνών, με κατεύθυνση την ενδοχώρα. Όταν δεν μπορούσαμε πλέον να συνεχίσουμε, δεχθήκαμε κάποιες κλωτσιές, με αποτέλεσμα να βάλουμε όλες τις δυνάμεις μας για να συνεχίσουμε. Κατά τη διάρκεια της πορείας, δεν λάβαμε κάτι να φάμε ή να πιούμε. 3 ώρες μετά φτάσαμε εντελώς εξαντλημένοι σε ένα χωριό. Εκεί λάβαμε 1 ποτήρι γάλα και λίγο ξερό ψωμί. Όταν κάποιος μας είτε ότι έπρεπε να συνεχίσουμε ακόμα για 3 ώρες, του κάναμε σαφές ότι ούτε με την καλύτερη θέληση δεν θα ήταν εφικτό. Έφεραν τότε 2 γαϊδούρια, πάνω στα οποία τοποθετηθήκαμε και κατόπιν μεταφερθήκαμε στον αστυνομικό σταθμό, 3 ώρες περίπου απόσταση.

Η συνεννόηση στο εν λόγω χωριό πραγματοποιήθηκε με έναν Έλληνα ο οποίος είχε βρεθεί, κατά τη διάρκεια του Α΄ Π. Π. αιχμάλωτος των Γερμανών και μιλούσε λίγα Γερμανικά.

Στον αστυνομικό σταθμό κλειστήκαμε σ' ένα δωμάτιο και τεθήκαμε υπό την επιτήρηση ενός αστυνομικού. Δεν λάβαμε κάτι για φαγητό, παρά μόνο ένα ποτήρι γάλα. Την επόμενη μέρα εμφανίστηκε ένας Έλληνας αξιωματικός που μας εξήγησε ότι θα πρέπει κάποιος να μας επιδέσει, γιατί θα συνεχίσουμε για ακόμα 5 ώρες πορεία. Όταν του ξεκαθαρίσαμε, η συνεννόηση διεξαγόταν λίγο πολύ με κινήσεις του σώματος, ότι αυτό δεν μπορούσαμε να το κάνουμε λόγω της κατάστασης μας, επέτρεψε να φέρουν 2 μουλάρια και φτάσαμε τότε στο χωριό Ανώγεια. Εκεί μας επίδεσαν εντελώς πρόχειρα, δεν εμβολιαστήκαμε επίσης για τέτανο, αλλά –αφότου μας επίδεσαν- μας κλείδωσαν σε ένα υπόγειο του αστυνομικού σταθμού. Λάβαμε μια κουβέρτα μόνο. Το υπόγειο ήταν υγρό, βρώμικο και περιείχε ζώφια. Όταν διαμαρτυρηθήκαμε την επόμενη μέρα, μας εξήγησε κάποιος ότι δεν διατίθεται άλλος χώρος παραμονής. Για σίτιση λάβαμε δύο γεύματα, το μεσημέρι και βράδυ όσπρια βρασμένα με λάδι.

Από το υπόγειο βγαίναμε μόνο το πρωί. Τα γεύματα μας τα έφερναν εκεί κάτω. Η παράκλησή μας, να βρεθούμε τουλάχιστον μισή ώρα στον καθαρό αέρα, απορρίφθηκε ρητά. Το υπόγειο ήταν σκοτεινό, διέθετε μόνο μια τρύπα στην πόρτα. Ήταν το μοναδικό άνοιγμα από το οποίο μπορούσε να μπει καθαρός αέρας. Παραμείναμε στο υπόγειο του αστυνομικού σταθμού μέχρι την Παρασκευή της Πεντηκοστής. Όταν άκουσαν οι αστυνομικοί ότι οι Γερμανοί βρίσκονταν ήδη στο διπλανό χωριό, τράπηκαν σε φυγή. Ήρθε τότε ο αξιωματικός, που μας είχε τότε παραλάβει από τον άλλο αστυνομικό σταθμό, και μας διέθεσε, τώρα, έναν άλλο χώρο πάνω στο κτήριο.

Την προαναφερόμενη Παρασκευή ήρθε επίσης ένας πολίτης στο υπόγειο, μας έφερε πορτοκάλια, μας είπε ότι οι Γερμανοί βρίσκονταν στο διπλανό χωριό και ήθελε να τους ενημερώσει. Το έπραξε, οι σύντροφοι μας όμως δεν μπορούσαν στην αρχή να μας εντοπίσουν. Ο εν λόγω πολίτης ήταν απέναντί μας φιλικός, μας δέχθηκε στο σπίτι του και πρόσφερε σε μας, για πρώτη φορά, αξιοπρεπές φαγητό, κάτι το οποίο είχαμε να λάβουμε από την αιχμαλωσία μας. Σύνδραμε επίσης να έρθουμε σε τηλεφωνική επαφή

με το επόμενο χωριό και τους συντρόφους μας. Απελευθερωθήκαμε από τους συντρόφους μας την πρώτη μέρα της Πεντηκοστής.

Σελίδες 97- 170 (περίληψη-μετάφραση)

Έγγραφο από το στρατιωτικό δικαστήριο 8ου Αεροπορικού Σώματος προς Ανώτατη Διοίκηση Γερμανικού Στρατού- υπηρεσία Διερεύνησης Παραβιάσεων Διεθνούς Δικαίου-, με ημερομηνία 11.7. 1941.

Αφορά στην αποστολή δώδεκα συνημμένων ένορκων καταθέσεων αναφορικά με παραβιάσεις διεθνούς δικαίου από Βρετανούς στρατιώτες εναντίον μελών του Γερμανικού Στρατού.

Η πρώτη ένορκη κατάθεση (σε στενόγραφη και δακτυλογραφημένη μορφή) από τον Heinrich Peters, 20 ετών, 5ου λόχου 1ου Συντάγματος Αλεξιπτωτιστών. Φέρει την ημερομηνία 1.7.1941.

(μετάφραση) Απογειώθηκα με μια ομάδα Αλεξιπτωτιστών από αεροδρόμιο στην Ελλάδα, σε μεταγωγικό Ju 52, στις 20 Μαΐου 1941, κατά τις 15:00 και λίγο μετά τις 17:00 ρίχθηκα πάνω από την Κρήτη, από ύψος 150 περίπου μ, στο αεροδρόμιο του Ηρακλείου.

Είχα στην κατοχή μου οπλοπολυβόλο και είχα αναλάβει με μια Ομάδα Βαριών Πολυβόλων την πρώτη προστασία πυρών. Προχωρήσαμε σε άμεση επίθεση εναντίων του αεροδρομίου. Έπρεπε ήδη από την πρώτη στιγμή να λάβω θέση άμυνας εξαιτίας ισχυρής αντίστασης από το εχθρικό Πεζικό και επειδή 1 ώρα μετά τη ρίψη μου είχα τραυματιστεί σοβαρά στο δεξί πόδι. Κατάφερα, μόλις σκοτείνιασε, να συρθώ σε μια απομονωμένη αγροτική κατοικία, εκεί όπου συνάντησα έναν ιατρό των Αλεξιπτωτιστών που μου τοποθέτησε έναν επίδεσμο. Η οικεία βρισκόταν ανάμεσα στα μέτωπα μαχών και κατελήφθη από τα προωθημένα γερμανικά στρατεύματα, στις 29 Μαΐου 1941. Εγώ ο ίδιος, συνεπεία τούτου, δεν αιχμαλωτίστηκα, αντιλήφθηκα όμως, στις 31 Μαΐου 1941, κατά τη μεταφορά μου από το Χώρο Πρώτων Βοηθειών του Συντάγματος, που βρισκόταν 2 χλμ περίπου απόσταση από το αεροδρόμιο Ηρακλείου, προς το αεροδρόμιο το παρακάτω:

Προς στο αεροδρόμιο υπήρχε μια πλαγιά, 80 περ. μέτρων ύψος, στην οποία βρίσκονταν κάποιοι φοίνικες. Μπροστά από έναν τέτοιο φοίνικα, δίπλα από τον οποίο περνούσε δρόμος που οδηγεί στο αεροδρόμιο, είδα ένα νεότερο σε ηλικία αλεξιπτωτιστή να βρίσκεται νεκρός στο έδαφος που ακόμα φορούσε τη φόρμα του. Ήταν σχισμένη από το λαιμό μέχρι τους μηρούς και το σώμα του ήταν βαθιά χαραγμένο από την κλείδα έως τα γεννητικά του όργανα με ένα μαχαίρι. Ο παράμεσος του είχε αποκοπεί, επειδή μάλλον φορούσε δακτυλίδι. Τα είδα όλα ξεκάθαρα, καθώς πέρασα από εκεί με ένα φορτηγό κινούμενο με πολύ μικρή ταχύτητα.

Στο ίδιο δέντρο ένας άλλος αλεξιπτωτιστής, που φορούσε ακόμα τη φόρμα, είχε σταυρωθεί. Είχαν τοποθετηθεί καρφιά, περίπου στο μέγεθος ενός δακτύλου, στους καρπούς του χεριού και στα κόκαλα του ποδιού του μέσω των αρβύλων. Δεν παρατήρησα άλλου είδους τραύματα στον άνδρα αυτό.

Κατά τη μεταφορά μου είχα δυνατούς πόνους, αλλά καθόλου πυρετό, με αποτέλεσμα να είμαι σε θέση να τα παρατηρήσω όλα.

Κατόπιν, μεταφέρθηκα άμεσα από το αεροδρόμιο στην ηπειρωτική Ελλάδα και στο νοσοκομείο.

Δεν παρατήρησα κάτι άλλο.

(περίληψη) Η δεύτερη ένορκη κατάθεση (σε στενόγραφη και δακτυλογραφημένη μορφή) από τον Hermann Pauli, 25 ετών, υποσημνία 11ου λόχου 1ου Συντάγματος Αλεξιπτωτιστών. Φέρει την ημερομηνία 1.7.1941.

(μετάφραση) Στις 20 Μαΐου 1941, περίπου στις 16:00, πέταξα με Ju 52 από αεροδρόμιο της ηπειρωτικής Ελλάδας και κατά τις 17:30 ρίχθηκα πάνω από την Κρήτη, από 250 περ. μ. ύψος, λίγο πριν το Ηράκλειο. Διέθετα οπλοπολυβόλο, προχώρησα με την ομάδα μου προς εκδήλωση επίθεσης εναντίον του προμαχώνα και τραυματίστηκα βαριά, λίγο πριν σκοτεινιάσει, από ριπή πολυβόλου στην κνήμη. Η περιοχή που δέχθηκα τις σφαίρες είχε διάμετρο 5-8 εκατ. και είχαν προκαλέσει τέτοια ζημιά, ώστε ήμουν πεπεισμένος ότι ήταν μολύβι ή σφαίρες Dum-Dum. Κατά τη ρίψη στην Ολλανδία, πάνω από το Ρότερνταμ, είχα δεχθεί σφαίρα στον αστράγαλο, η οποία πέρασε ξυστά, έτσι ώστε πιστεύω ότι μπορώ να κρίνω το αποτέλεσμα μιας φυσιολογικής σφαίρας.

Σύντροφοι μου με μετάφεραν σε παρακείμενο σπίτι, μέσα στο οποίο βρίσκονταν Έλληνες πολίτες οι οποίοι μεν δεν με φρόντισαν αλλά δεν με ενόχλησαν ωστόσο. Παρέμειναν σε ένα διπλανό δωμάτιο και όλη τη διάρκεια της νύχτας δεν με περιποιήθηκαν, αν και όφειλαν να γνωρίζουν ότι οι νοσοκόμοι μας δεν θα έρχονταν και ότι ήμουν αβοήθητος.

Στις 21 Μαΐου, κατά τις 08:00, ήρθαν, χωριστά ο ένας μετά τον άλλο, ένοπλοι πολίτες οι οποίοι με απείλησαν με τα όπλα τους, προφανώς για να πάρουν από εμένα οποιοδήποτε αντικείμενο. Ο πρώτος ακούμπησε στο στήθος μου την τοποθετημένη στο όπλο του ξιφολόγη και κάτω από υψηλού τόνου απειλές, τις οποίες δεν μπόρεσα να καταλάβω, αφαίρεσε το πιστόλι και την φωτογραφική μηχανή μου και εξαφανίστηκε τότε, χωρίς να με τραυματίσει. Μετά από ένα πολύ σύντομο χρονικό διάστημα ήρθε ένας δεύτερος πολίτης ο οποίος τοποθέτησε ένα τουφέκι χωρίς ξιφολόγη πάνω σε μένα, με την κάνη κάθετα στο μέτωπο και απείλησε να με πυροβολήσει. Του έδειξα το τραύμα στο πόδι μου, πήρε και τις δυο μου καρβάνες και απομακρύνθηκε έπειτα, χωρίς να με τραυματίσει. Έπειτα από λίγη ώρα ήρθε μια ολόκληρη ορδή 12-13 ανδρών, όλοι οπλισμένοι με τουφέκια. 2 άνδρες από αυτούς με άρπαξαν και με έσυραν στον δρόμο.

Την προηγούμενη μέρα είχα ήδη από τους συντρόφους μου επιδεθεί πρόχειρα. Είχαν τοποθετήσει στο τραυματισμένο πόδι μου νάρθηκα από κομμάτι ξύλο ο οποίος ήταν πολύ μακρύς, με αποτέλεσμα να μην μπορώ, επίσης, να πατήσω το υγιές πόδι μου.

Μολονότι οι πολίτες παρατήρησαν ότι ήμουν βαριά τραυματίας και εκ τούτου, δεν μπορούσα πλέον να κινηθώ, έρχονταν αδιάκοπα 3 πολίτες, με στερεωμένες στο όπλο τους τις ξιφολόγες, πίσω από την πλάτη μου και με έσπρωχναν ελαφριά. Με αυτό τον τρόπο με έσερναν διαμέσου του προμαχώνα, για μισή ώρα περίπου, στους δρόμους του Ηρακλείου, ενώ φώναζαν «German» και οι υπόλοιποι πολίτες έφευγαν πάνω μου, ακόμα και οι γυναίκες. Με έφτυναν, με χτύπαγαν με τις γροθιές τους και με κλότσαγαν στο τραυματισμένο πόδι μου. Νεαροί άνδρες πήραν πέτρες από το δρόμο και μου τις πέταξαν στο πόδι και στη κοιλιά. Έχασα, εξαιτίας αυτού, μετά από ένα τέταρτο τις αισθήσεις μου. Όταν συνήλθα, βρισκόμουν στο δρόμο και 2 Άγγλοι στρατιώτες με προστάτησαν οι οποίοι είχαν τραβήξει τα πιστόλια τους, τα είχαν στρέψει εναντίον των πολιτών και τους είχαν συγκρατήσει. Οι συγκεκριμένοι στρατιώτες με είχαν σώσει ξεκάθαρα από τον όχλο. Ένας τρίτος Άγγλος στρατιώτης έφερε ένα φορείο. Με μετέφεραν, έπειτα, στο νοσοκομείο του Ηρακλείου. Εκεί, Ελληνίδες νοσηλεύτριες με έβαλαν να ξαπλώσω. Αρχικά, μου αφαίρεσαν όλα συνολικά τα προσωπικά μου αντικείμενα, το ρολόι χειρός μου, το σουγιά, τη λίμα για τα νύχια, το πορτοφόλι με περίπου 125 μάρκα. Η μια, μια ξανθιά, φορούσε την επόμενη μέρα, όπως είδα ξεκάθαρα, το ρολόι μου. Όταν αργότερα της επισήμανα ότι είναι το ρολόι μου, με έφτυσε στο πρόσωπο. Στην αρχή βρισκόμουν σχεδόν μόνος στον θάλαμο, αργότερα ήρθαν κάμποσοι Έλληνες στρατιώτες και πολίτες οι οποίοι σιτίστηκαν και περιθάληθηκαν από τις νοσοκόμες, ενώ σε εμένα, έως τις 27 Μαΐου, δεν μου επέτρεψαν

να φάω ή να πιώ το παραμικρό. Μόνο μια φορά έπιασα από σύμπτωση μια κοντά βρισκόμενη κανάτα με νερό. Όταν άρχισα, εξαιτίας αυτών των βασανιστηρίων, να αγριεύω, μου έδιναν 2-3 φορές την ημέρα ένα πολύ μικρό ποτήρι με νερό, χωρίς κάτι να φάω.

Στις 23 Μαΐου με φρόντισε ένας Έλληνας γιατρός που είχε σπουδάσει στη Γερμανία και μιλούσε Γερμανικά και ακρωτηρίασε τη δεξιά κνήμη μου. Ο συγκεκριμένος γιατρός μου συμπεριφέρθηκε πολύ αξιοπρεπώς και προφανώς δεν γνώριζε ότι δεν είχα λάβει κάτι να φάω. Με ξαναβρήκε στις 27 Μαΐου και με έβαλε σε ένα δωμάτιο με Γερμανούς συντρόφους. Έκτοτε μου συμπεριφέρθηκαν άψογα, ιδιαίτερα μια οικογένεια Ελλήνων φαρμακοποιών που έφερε ο ομιλών τη Γερμανική Έλληνας ιατρός. Αυτοί φρόντιζαν τους Γερμανούς στρατιώτες.

Στις 29 Μαΐου μεταφέρθηκα στην ηπειρωτική Ελλάδα.

Δεν παρατήρησα κάτι αναφορικά με κακοποίηση άλλων συντρόφων.

(περίληψη) Η τρίτη ένορκη κατάθεση (σε στενόγραφη και δακτυλογραφημένη μορφή) από τον Willi Becker, 24 ετών, υποσημνία του 4ου λόχου 2ου Συντάγματος Αλεξιπτωτιστών. Φέρει την ημερομηνία 1.7.1941.

(μετάφραση) Απογειώθηκα, ως φέρων οπλοπολυβόλο, στις 20 Μαΐου 1941, κατά τις 13:00, από αεροδρόμιο στην ηπειρωτική Ελλάδα και στις 15:00 περίπου έπεσα με αλεξίπτωτο πάνω από το αεροδρόμιο μιας πόλης της Κρήτης, από ύψος 180 περίπου μέτρα. Η πόλη ονομάζεται Ρέμιτο, Ρετίμιον ή κάπως έτσι. Τραυματίστηκα κατά την πτώση, ίσως 20 μ. απόσταση από το έδαφος, στο δεξί μπράτσο από αντιαεροπορικά πυρά. Έφερα δύο τρύπες στον κάτω βραχίονα, περίπου στο μέγεθος μικρού φλιτζανιού. Προσεδαφίστηκα 5 περίπου μέτρα δίπλα από μια αντιαεροπορική θέση και προσποιήθηκα το νεκρό. Έτσι, οι Άγγλοι στρατιώτες με άφησαν να κείτομαι στο έδαφος. Κατόπιν σκότωσα, για να μπορέσω να διαφύγω, με το πιστόλι στο αριστερό μου χέρι, τους 4 άνδρες επάνδρωσης του πυροβόλου, απελευθερώθηκα από το αλεξίπτωτο και συνάντησα, μετά από 50 περίπου μέτρα, έναν Γερμανό υπαξιωματικό ο οποίος μου επέδωσε το μπράτσο.

Ο συγκεκριμένος υπαξιωματικός δέχθηκε αμέσως μετά μια σφαίρα στο μπράτσο και επιδέθηκε από έναν, αργότερα ερχόμενο εδώ, ανθυποσημνία. Στο σημείο αυτό αιφνιδιάστηκε από έναν Άγγλο στρατιώτη που σκότωσε και τους δύο με σφαίρες στο στήθος. Προσποιήθηκα ξανά τον νεκρό, με αποτέλεσμα να με αφήσει στο έδαφος.

Παρέμεινα εκεί, όλη τη διάρκεια της νύχτας. Το επόμενο πρωί σύρθηκα στην πόλη εκεί όπου είχα ακούσει γερμανικές φωνές. Πέρασα μπροστά από 2 νεκρούς αλεξιπτωτιστές που βρίσκονταν ο ένας δίπλα στον άλλο και των οποίων οι βραχίονες ήταν βγαλμένοι ή κομμένοι στην κλείδωση του ώμου. Δεν μπορούσαν να είχαν προκληθεί από οβίδες, επειδή φαίνονταν ξεκάθαρα σημάδια τομής. Δεν γνωρίζω ποιος ήταν ο δράστης.

Λίγο πριν τις 10:00 συνάντησα έναν Γερμανό στρατιώτη που με οδήγησε σε ένα γερμανικό Χώρο Πρώτων Βοηθειών. Στις 22 Μαΐου κατελήφθη από τους Άγγλους και εξαιτίας αυτού αιχμαλωτίστηκα. Οι Άγγλοι με οδήγησαν σ' έναν ελαιώνα, εκεί όπου μας άφησαν στο έδαφος, κάτω από τα δέντρα χωρίς κάποια κουβέρτα ή αχυρένιο στρώμα, αλλά μας προσέφεραν φαγητό. Επίσης με επέδωσαν, μου έκαναν εμβόλιο για τέτανο και με φρόντισαν άψογα. Μετά από περίπου 3 ημέρες μας έφεραν σκηνές. Στις 30 Μαΐου 1941 απελευθερωθήκαμε από γερμανικά στρατεύματα και μεταφερθήκαμε αμέσως στην Αθήνα.

Δεν παρατήρησα κάτι άλλο ή άλλου είδους κακομεταχείριση.

(περίληψη) Η τέταρτη ένορκη κατάθεση (σε στενόγραφη και δακτυλογραφημένη μορφή) από τον Gerhardt Froemming, 27 ετών, επισημνία 27ης Μοίρας Μαχητικών. Φέρει την ημερομηνία 1.7.1941.

(μετάφραση) Στις 6.4.1941 απογειώθηκα, με αεροσκάφος Me 109, από στρατιωτικό αεροδρόμιο στο Strumental με κατεύθυνση τη Θεσσαλονίκη, με συγκεκριμένη εντολή μάχης. Σε αερομαχία με ένα αγγλικό μαχητικό (τύπου Hurricane) δέχθηκα θραύσματα πυρών στο δεξί ώμο και διαμπερές τραύμα στην άρθρωση του αριστερού ώμου, με αποτέλεσμα να μην είμαι σε θέση πλέον να κατευθύνω το αεροσκάφος. Εκ τούτου έπρεπε να πηδήσω και ρίχθηκα σε μια οροσειρά πλησίον της λίμνης της Δοϊράνης. Εκεί αιχμαλωτίστηκα από 4 ένοπλους πολίτες που με έσπρωχναν να περπατήσω, αν και έβλεπαν ξεκάθαρα πόσο βαριά τραυματίας ήμουν. Φορούσα μόνο τις καλτσοδέτες, επειδή οι μπότες μου είχαν βγει από το ρεύμα αέρος. Εξαιτίας χτυπήματος στη μεριά του πηδαλίου είχα υποστεί, εκτός τούτου, θλάση στην αριστερή πλευρά των πλευρών μου. Οι πολίτες συνέχιζαν να με σπρώχνουν, μολονότι έβλεπαν να ματώνω. Μετά από μιάμιση ώρα με έκλεισαν σε ένα σιτοβολώνα, εκεί όπου με άφησαν στο έδαφος μια ώρα περίπου, χωρίς να με επιδέσουν ή να μου δώσουν κάτι να πιάω. Τότε ήρθαν 2 γυναίκες οι οποίες κάπως με επίδεσαν και μου έδωσαν κάτι να πιάω, και μάλιστα τσάι. Το επόμενο πρωί αναγκάστηκα από 2 ένοπλους πολίτες να περπατήσω με τις κάλτσες και χωρίς φαγητό, για περίπου τέσσερις στο βουνό, σε μια περιοχή, εκεί όπου πέσαμε πάνω σε ελληνικά στρατεύματα και παραδόθηκα σε αυτά. Από αυτό το σημείο και έπειτα σιτίστηκα άνογα και έλαβα ιατρική περίθαλψη, αφού πρώτα οδηγήθηκα με λεωφορείο στη Θεσσαλονίκη. Εκεί εγχειρίστηκα.

Το αεροσκάφος μου Me 109 έφερε τον αριθμό αναγνώρισης 109 E 5072.

Όλοι οι Έλληνες στρατιώτες, με μια εξαίρεση, και οι αξιωματικοί μου συμπεριφέρθηκαν σωστά.

Οι πολίτες, ωστόσο, μου έκλεψαν όλα συνολικά τα προσωπικά μου αντικείμενα: πορτοφόλι, δακτυλίδι και ρολόι.

Δεν έγινε προσπάθεια να με εξαναγκάσουν να δώσω κατάθεση.

Δεν παρατήρησα κάποιου είδους κακομεταχειρίσεις άλλων στρατιωτών.

(περίληψη) Η πέμπτη ένορκη κατάθεση (σε στενόγραφο και δακτυλογραφημένη μορφή) από τον Peter Gentgen, 27 ετών, υποσημνία 3ου τάγματος 2ου Συντάγματος Αλεξιπρωτιστών Φέρει την ημερομηνία 1.7.1941.

(μετάφραση) Απογειώθηκα, ως μέλος μονάδας Αλεξιπρωτιστών, στις 20.5.1941, περίπου στις 13:00, με Ju 52 από ελληνικό στρατιωτικό αεροδρόμιο προς Κρήτη, και στις 16:00 περίπου, έπεσα από ύψος 180 περίπου μέτρων στα δυτικά του Ρεθύμνου. Κατά την πτώση τραυματίστηκα ελαφριά στο δεξί χέρι και έπεσα μόνος σε ελαιώνα, αποκομμένος μέσω φαραγγιού από τους συντρόφους μου. Εκεί, σε περίπου 50 μ. απόσταση διέκρινα 4 συντρόφους να κρέμονται με το αλεξιπτωτο σε 4 δέντρα και να δέχονται επίθεση από ένοπλους πολίτες και μάλιστα με αυτόματα. Πήρα το οπλοπολυβόλο μου και πυροβόλησα εναντίων των πολιτών, οι οποίοι ετράπησαν σε φυγή. Δεν γνωρίζω κάτι περισσότερο αναφορικά με την τύχη των κρεμασμένων στα δέντρα στρατιωτών. Είδα μόνο να σείονται στα εχθρικά διασταυρούμενα πυρά που κατευθύνονταν από μεγάλη απόσταση προς εμάς. Επιχείρησα τότε να φτάσω στον καθορισμένο χώρο συγκέντρωσης, τα κατάφερα και εκεί βρισκόταν ένα μέρος των μονάδων μας. Από το χρονικό σημείο αυτό και έπειτα, έλαβα μέρος, ως τις 24 Μαΐου, σε πολλές αμυντικού χαρακτήρα μάχες που σημειώθηκαν, τις ημέρες αυτές, γύρω από τις θέσεις μας.

Το βράδυ της 24. Μαΐου 1941 δέχθηκα θραύσμα όλμου στο δεξί ισχύν και το πρωί της 25.5.1941 σφαίρα στο μηρό. Επιχείρησα, τότε, να φτάσω στο χώρο Πρώτων Βοηθειών μας. Ενώ σερνόμουν προς τα εκεί, αιφνιδιάστηκα από 2 Έλληνες πολίτες οι οποίοι με λήστεψαν, μου αφαίρεσαν όλα συνολικά τα ρούχα μου και με απείλησαν με το μαχαίρι των αλεξιπρωτιστών (κοφτερό μαχαίρι) επανειλημμένως ότι θα με τρυπήσουν, έως ότου έφτασε ένας Άγγλος στρατιώτης και εξαιτίας αυτού τράπηκαν σε φυγή. Και οι δύο

είχαν στην κατοχή τους γερμανικά αυτόματα, πιστόλια 08 και άλλα είδη στρατιωτικού εξοπλισμού Αλεξιπρωτιστών. Ο Άγγλος στρατιώτης με άφησε, όμως, να βρίσκομαι αβοήθητος στο έδαφος. Οι πολίτες με είχαν προηγουμένως κλοτσήσει στο τραυματισμένο πόδι, στην πλάτη και με είχαν χτυπήσει στο πρόσωπο. Κατόπιν βρήκα και άλλα είδη στρατιωτικού εξοπλισμού άλλων αλεξιπρωτιστών τα οποία ήταν καταφανώς κλεμμένα επίσης και ντύθηκα ξανά με αυτά πρόχειρα. Όταν σύρθηκα στον χώρο Πρώτων Βοηθειών μας, βρισκόταν ήδη εκεί ένας από τους ιατρούς μας ο οποίος δεν μπόρεσε να με επιδέσει λόγω της εκεί έλλειψης επιδέσμων. Ο συγκεκριμένος χώρος καταλείφθηκε εν τω μεταξύ από αγγλικά και αυστραλιανά στρατεύματα που εξανάγκασαν όλους όσους μπορούσαν κάπως να περπατήσουν, να μετακινηθούν περίπου 10 χλμ. μέσω βουνών προς Νότο. Φτάσαμε σε ένα χωριό στο οποίο δεχθήκαμε, παρά την προπορευόμενη φρουρά των Άγγλων, τη σημαία του Ερυθρού Σταυρού και τη λευκή σημαία, από τα νώτα πυρά ενόπλων πολιτών, επίσης από πολύ νεαρά αγόρια, και από πολύ ηλικιωμένους άνδρες. Αρχικά, οι Άγγλοι συνοδοί μας έμειναν αδρανείς, παρά μόνο εκεί που τελείωνε το χωριό, γύρισε ένας Άγγλος στρατιώτης και έριξε μερικές σφαίρες προς τους πολίτες. Έπειτα, επικράτησε ηρεμία.

Προσθέτω επίσης ότι οι δύο πολίτες που μου επιτέθηκαν αιφνιδιαστικά και με λήστεψαν, επιτέθηκαν έπειτα σε δύο συντρόφους, τους οποίους είδα να βρίσκονται στο έδαφος σε απόσταση περίπου 20 μέτρα από μένα, τους έβγαλαν αρχικά τις στολές τους και κατόπιν τους χτύπησαν με ραβδιά, με αποτέλεσμα να ουρλιάζουν δυνατά. Στο τέλος τους πυροβόλησαν, έως ότου να μη κινούνται πλέον. Μάλλον ήταν νεκροί.

Η ομάδα των τραυματιών αναγκάστηκε από τους Άγγλους να διανυχτερεύσει σ' έναν ελαιώνα, από τις 25 έως 28 Μαΐου, χωρίς να υπάρχει κάποιου είδους κατάλυμα. Στις 26 Μαΐου ήρθαν δύο Γερμανοί ιατροί οι οποίοι είχαν λίγα υλικά επίδεσης. Από τους Άγγλους λαμβάναμε καθημερινά δύο μπισκότα και μισό κιλό βοδινό κρέας ανά τέσσερις άνδρες

Στις 30 Μαΐου το πρωί απελευθερώθηκα από γερμανικά στρατεύματα.

Δεν παρατήρησα, ο ίδιος, άλλες περιπτώσεις κακοποίησης.

Μεταφέρθηκα αμέσως στην ηπειρωτική Ελλάδα, σε στρατιωτικό νοσοκομείο και μάλιστα στην Αθήνα.

Δεν εντόπισα πράξεις που αντιβαίνουν το Διεθνές Ναυτικό Δίκαιο.

(περίληψη) Η έκτη ένορκη κατάθεση (σε στενόγραφο και δακτυλογραφημένη μορφή) από τον Walter Segel, 24 ετών, ανθυποσημαγός, 2η Πυροβολαρχία Αντιαεροπορικών Πολυβόλων Αλεξιπρωτιστών. Φέρει την ημερομηνία 1.7.1941.

(μετάφραση). Στις 17 Μαΐου 1941, στον Πειραιά, επιβιβάστηκα με τη μονάδα μου σε ελληνικό μηχανοκίνητο ιστιοφόρο το οποίο έπρεπε να προσορμίσει, στις 20 Μαΐου, στο δυτικό τμήμα της Κρήτης προς υποστήριξη των Αλεξιπρωτιστών. Ταξιδέψαμε με νηοπομπή, αποτελούμενη από 21 σκάφη, η οποία τη νύχτα της 20. προς 21 Μαΐου, από 22:10 έως 3:30, δέχτηκε επίθεση από αγγλικά πολεμικά πλοία πριν την Κρήτη. Οι Άγγλοι ερευνούσαν τη θάλασσα με προβολείς, έβαλλαν με βολές πυροβόλων εναντίων των σκαφών και αναζητούσαν μετά τη βύθισή τους, κάνοντας χρήση μικρών προβολέων, ομάδες ναυαγών που είχαν γαντζωθεί σε λαστιχένιες λέμβους ή σε κάτι παρόμοιο με αυτές και άνοιξαν εναντίων τους πυρ με πολυβόλα ή με βολές μικρού μεγέθους κανονιών. Μπόρεσα να παρακολουθήσω τις βολές από τα εκπέμποντα φωτεινά σήματα και να παρατηρήσω άνδρες, που βρίσκονται ο ένας δίπλα στον άλλο σε μια λέμβο, να βυθίζονται κατόπιν μέσω πυρών. Οι Άγγλοι δεν σκέφτηκαν καθόλου να επιχειρήσουν να σώσουν αυτούς τους άνδρες,. Διέκρινα 20 τουλάχιστον τέτοιες ομάδες ναυαγών, που οι Άγγλοι τους φώτιζαν με προβολείς και έπειτα πυροβόλησαν στο νερό.

Το πλοίο μου, με τον αριθμό 107 ή 103, υπέστη μικρές ζημιές και επέστρεψε κατόπιν της εν λόγω μάχης σε λιμάνι της Πελοποννήσου.

(περίληψη) Η έβδομη ένορκη κατάθεση (σε στενόγραφη και δακτυλογραφημένη μορφή) από Johannes Hilgenfeld, 20 ετών, ανθυποσηναγός, 14ος λόχος 2ου Συντάγματος Αλεξιπρωτιστών. Φέρει την ημερομηνία 1.7.1941.

(μετάφραση) Στις 20 Μαΐου 1941 απογειωθήκαμε με Ju 52, λίγο πριν τις 14:00, από στρατιωτικό αεροδρόμιο πλησίον της Κορίνθου με κατεύθυνση την Κρήτη. Πέσαμε με αλεξίπτωτα, λίγο πριν τις 16:15, πάνω από το Ρέθυμνο.

Εγώ ο ίδιος δεν βρέθηκα αιχμάλωτος των Ελλήνων ή Άγγλων και δεν είδα προσωπικά κάποιος Γερμανός στρατιώτης να έχει κακοποιηθεί. Μπορώ, όμως, να καταθέσω το παρακάτω: Στις 30 Μαΐου 1941 εντοπίσαμε, πλησίον του Ρεθύμνου, περίπου 15 νεκρούς συντρόφους που έφεραν πολλές πληγές από μαχαίρι. Όσον αφορά αυτούς τους συντρόφους, επρόκειτο για τους τραυματίες που δεν μπορούσαμε να κρύψουμε κατά τη διάρκεια των μαχών και προφανώς, έπειτα αιχμαλωτίστηκαν και ανυπεράσπιστοι μαχαιρώθηκαν. Αναφορικά με το συγκεκριμένο συμβάν, δεν μπορώ να καταθέσω κάτι άλλο. Μπορέσαμε μόνο να εντοπίσουμε στους νεκρούς, τις ήδη αναφερόμενες πληγές από μαχαίρι. Υποθέτω ότι ο διοικητής του τάγματος μου, σηναγός Wiedemann, που διέταξε την ταφή των πεσόντων, φύλαξε τις μεταλλικές τους ταυτότητες. Δεν μπορώ ο ίδιος πλέον να κατονομάσω τους νεκρούς.

Συναντήσαμε πάρα πολλούς πολίτες που είχαν στην κατοχή τους εξοπλισμό των αλεξιπρωτιστών (κράνη, αυτόματα, καραμπίνες, πιστόλια 0,8 και εν μέρει τα οπλοπολυβόλα μας) και δραστηριοποιούνταν ως ελεύθεροι σκοπευτές. Δεν ήταν σε καμία περίπτωση απλοί Έλληνες πολίτες. Από τα συγκεκριμένα άτομα δεχθήκαμε επίσης πυρά.

Είχα πολύ συχνά παρατηρήσει ότι Ελληνίδες γυναίκες και παιδιά έκλεβαν από τους νεκρούς συντρόφους μας όλα τα αντικείμενα τους, συμπεριλαμβανομένου και της στρατιωτικής ένδυσης και τα μετέφεραν στις θέσεις των Άγγλων και Ελλήνων.

Στις 23 Μαΐου 1941 παρατήρησα, πως επιχείρησε ένα γερμανικό υδροπλάνο να προσθαλασσωθεί και πως τότε αναποδογύρισε. Καθώς το πλήρωμα του επιχείρησε να σωθεί με λαστιχένιες λέμβους, δέχθηκαν βολές από το εχθρικό Πυροβολικό. Το πλήρωμα κατόρθωσε, ωστόσο, να σωθεί φτάνοντας στην ξηρά.

Άκουσα από συντρόφους οι οποίοι βρέθηκαν αιχμάλωτοι των Άγγλων, ότι τους μεταχειρίστηκαν πολύ καλά.

(περίληψη) Η όγδοη ένορκη κατάθεση (σε στενόγραφη και δακτυλογραφημένη μορφή) από τον Kurt Panknin, 20 ετών, 8ου λόχου 1ου Συντάγματος Αλεξιπρωτιστών. Φέρει την ημερομηνία 1.7.1941.

(μετάφραση) Στις 21 Μαΐου 1941 απογειώθηκα, με Ju 52, από στρατιωτικό αεροδρόμιο πλησίον της Αθήνας για την επέμβαση στην Κρήτη και ρίχθηκα με μέλη του λόχου μου πλησίον του Μάλεμε.

Δεν παρατήρησα κάτι αναφορικά με παραβιάσεις του Διεθνούς Δικαίου από τον αντίπαλο.

Δεν αιχμαλωτίστηκα επίσης.

Δεν μπορώ να ισχυριστώ ότι δεχθήκαμε πυρά από ελεύθερους σκοπευτές. Ούτε είδα κάποιον ελεύθερο σκοπευτή κατά τη δραστηριοποίησή μου στην Κρήτη.

(περίληψη) Η ένατη ένορκη κατάθεση (σε στενόγραφη και δακτυλογραφημένη μορφή) από τον Kurt Galle, 22 ετών, ανθυποσηναγός, 8ος λόχος 1ου Συντάγματος Αλεξιπρωτιστών. Φέρει την ημερομηνία 1.7.1941.

(μετάφραση) Στις 21 Μαΐου 1941 απογειώθηκα, ως οπλίτης αλεξιπρωτιστής, με Ju 52 από στρατιωτικό αεροδρόμιο στην Ελλάδα για την επέμβαση στην Κρήτη.

Προσεδαφίστηκα με άλλα μέλη του 8ου λόχου μου κατά τη διάρκεια του απογεύματος πλησίον του Μάλεμε.

Εγώ ο ίδιος ούτε αιχμαλωτίστηκα ούτε υπέστην κακοποίηση ούτε παρατήρησα οποιαδήποτε κακοποίηση άλλων συντρόφων μου. Είδα απλώς, μάλλον στις 24 Μαΐου 1941, μεταξύ Μάλεμε και της πόλης των Χανίων ότι ένας βαριά τραυματισμένος σύντροφος, που βρισκόταν στο έδαφος, δέχθηκε πυρά από πολίτες (ελεύθερους σκοπευτές). Αυτοί πυροβόλησαν από θάμνους και κοιλώματα εδάφους. Δεν μπόρεσα να παρατηρήσω κάτι άλλο, επειδή λάβαμε διαταγή να προωθηθούμε και εξαιτίας αυτού δεν μπορέσαμε να απελευθερώσουμε τον σύντροφο μου.

Εγώ ο ίδιος τραυματίστηκα, το βράδυ στις 25 Μαΐου, από σφαίρα όπλου στο αριστερό μεσαίο τμήμα του ποδιού μου.

(περίληψη) Η δέκατη ένορκη κατάθεση (σε στενόγραφη και δακτυλογραφημένη μορφή) από τον ανθυποσημνία Richard Waczulik, 20 ετών, 7ος λόχος 3ου Συντάγματος Αλεξιπτωτιστών. Φέρει την ημερομηνία 9.7.1941.

(μετάφραση) Στις 20 Μαΐου 1941 πέταξα με Ju 52 από αεροδρόμιο πλησίον της Αθήνας, με μια φάλαγγα ενισχύσεων προς Κρήτη. Το τάγμα μου είχε πρωτίτερα απογειωθεί, δεν πήγα όμως μαζί τους. Αργότερα, θα ενσωματωνόμασταν στο λόχο μου. Ρίχθηκα πάνω από την Κρήτη και προσεδαφίστηκα εν μέσω συντρόφων μιας άλλης μονάδας. Κατά τη διάρκεια της πτώσης δεχθήκαμε πυρά. Δεν τραυματίστηκα ωστόσο. Παρουσιάστηκα, κατόπιν, στον διοικητή του λόχου. Το ίδιο βράδυ πορευτήκαμε με κατεύθυνση τα Χανιά, εκεί όπου το Σύνταγμα μου είχε προσεδαφιστεί. Κατά τη διάρκεια της προέλασης μου διηγήθηκαν σύντροφοι ότι οι χειριστές ενός ουλαμού αντιαρματικών είχαν καεί ζωντανοί. Δεν δόθηκαν σε μένα περισσότερες πληροφορίες αναφορικά με τούτο, δηλαδή σχετικά του δράστη και του μεγέθους.

Στις 21.5.1941 παρουσιάστηκα στο λόχο μου, πλησίον των Χανίων. Στις 22.5.1941 πραγματοποιήσαμε εκεί επίθεση, κατά την οποία υπέστην διαμπερές τραύμα από σφαίρα στο μηρό. Αναγκαστήκαμε προς υποχώρηση και όλος ο λόχος διασκορπίστηκε. Αρχικά, σύρθηκα κατά μήκος ενός χαρακώματος και μεταφέρθηκα κατόπιν από έναν λοχία και έναν άλλο σύντροφο στον Χώρο Πρώτων Βοηθειών πλησίον των Χανίων. Στις 26.5.1941 μεταφέρθηκα με αεροσκάφος στην Αθήνα.

Δεν παρατήρησα ο ίδιος αναφορικά με οποιαδήποτε κακοποίηση ή άλλες παραβιάσεις του Διεθνούς Δικαίου.

(περίληψη) Η ενδέκατη ένορκη κατάθεση (σε στενόγραφη και δακτυλογραφημένη μορφή) από τον υποσημνία Franz Fuchsberger, 30 ετών, 1ος λόχος 1ου Συντάγματος Εφόδου. Φέρει την ημερομηνία 10.7.1941.

(μετάφραση) Στις 20.5.1941 απογειώθηκα με μια ομάδα αλεξιπτωτιστών, με Ju 52 από ένα αεροδρόμιο πλησίον της Αθήνας. Κατά τις 9:00 ριχθήκαμε στην Κρήτη πλησίον του αεροδρομίου στο Μάλεμε. Κατά τη διάρκεια της πτώσης δεχθήκαμε πυρά, επειδή πέσαμε ακριβώς σε μια αγγλική θέση. Ο ίδιος δεν τραυματίστηκα, προσεδαφίστηκα 40 περίπου μέτρα από εκεί. Καθώς ήμουν απασχολημένος με την απομάκρυνση του αλεξιπτώτου από πάνω μου, δέχθηκα σφαίρα στο δεξί πόδι. Αποτραβήχτηκα τότε σε παρακείμενο αμπέλι και οχυρώθηκα. Έπρεπε να παραμείνω όλη τη νύχτα εκεί, επειδή οι Άγγλοι θα με πυροβολούσαν σε κάθε κίνησή μου. Το βράδυ ήθελαν να με αιχμαλωτίσουν, απέκρουσα όμως τις επιθέσεις με χειροβομβίδες. Εξαιτίας αυτού εντοπιστήκαμε, εν συνεχεία, από τους πίσω από μας βρισκόμενους άνδρες, οι οποίοι τότε έβαλλαν με πυρά εναντίον των Άγγλων. Συνεπεία τούτου, κατέστη σε μένα δυνατό να φτάσω στους συντρόφους μου.

Την επόμενη μέρα παρατηρήσαμε ότι στο ύψωμα, όπου μέχρι πρότινος ήταν κατειλημμένο από τους Άγγλους, υπήρχε μια σημαία με τον Αγκυλωτό Σταυρό. Επίσης, εντοπίσαμε εκεί στρατιώτες με τις δικές μας στρατιωτικές στολές. Επειδή υποθέσαμε

ότι το ύψωμα είχε, εν τω μεταξύ, καταληφθεί από δικούς μας στρατιώτες, έδειξε ένας υπαξιωματικός μας τη σημαία με τον Αγκυλωτό Σταυρό. Με τον τρόπο αυτό φανερώσαμε τη θέση μας και δεχθήκαμε αμέσως σφοδρά πυρά. Στο ύψωμα βρίσκονταν ακόμα Άγγλοι. Την επόμενη μέρα κατελήφθη η θέση από τα νώτα και διακρίναμε ότι οι Άγγλοι απομακρύνονταν φορώντας γερμανικές στολές.

Έπειτα, επέστρεψα, στις 23.5.1941, με Ju εξαιτίας του τραύματος μου στην Αθήνα.

Δεν μπορώ να δώσω άλλες πληροφορίες.

(περίληψη) Η δωδέκατη ένορκη κατάθεση (σε στενόγραφη και δακτυλογραφημένη μορφή) από τον Erwin Kirsch, 24 ετών υπαξιωματικό 4ου λόχου Αλεξιπτωτιστών. Φέρει την ημερομηνία 9.7.1941.

(μετάφραση) Στις 20 Μαΐου 1941 έφτασα με το υπόλοιπο του λόχου μου στην Κόρινθο. Από εκεί, απογειωθήκαμε με Ju 52 με προορισμό την Κρήτη. Πλησίον του αεροδρομίου στο Μάλεμε έπεσα με αλεξίπτωτο, από ύψος 300 περίπου μέτρων. Ο ίδιος δεν δέχθηκα πυρά κατά τη διάρκεια της πτώσης και προσεδαφίστηκα σε καλή κατάσταση. Ενσωματώθηκα στις εκεί βρισκόμενες μονάδες. Στις 23 Μαΐου 1941 προωθηθήκαμε μέσω του αεροδρομίου στο Μάλεμε με κατεύθυνση τη λίμνη Κουρνά. Κατά την αναγνώριση εδάφους εντόπισα, 2-3 χλμ όπισθεν του αεροδρόμιου, σε σπίτια τα πτώματα συντρόφων που είχαν εκεί την προηγούμενη μέρα προσεδαφιστεί. Παρουσίαζαν τραύματα από σφαίρες και παράλληλα πληγές στο λαιμό προκαλούμενες από μαχαίρι. Ο θάνατος αυτών δεν μπορεί να προήλθε από τις σφαίρες, έτσι υποθέτω ότι μαχαιρώθηκαν, ενώ ήταν τραυματίες.

Σε κοντινή απόσταση εντόπισα, την ίδια ημέρα, στο έδαφος έναν νεκρό Άγγλο ο οποίος φορούσε τη στολή αλεξιπτωτιστών.

Ο ίδιος τραυματίστηκα την ίδια μέρα σε μάχη και επέστρεψα στον χώρο πρώτων Βοηθειών στο Μάλεμε. Εκεί, από άλλους συντρόφους άκουσα ότι την προηγούμενη ημέρα, ένα φορτηγό με Άγγλους στρατιώτες μετέφερε στο αεροδρόμιο ένα αντιαεροπορικό πυροβόλο και ότι υπήρχαν εκεί Άγγλοι με γερμανικές στρατιωτικές στολές.

Την ίδια μέρα μεταφέρθηκα με αεροσκάφος στο στρατιωτικό νοσοκομείο στην Αθήνα.

Σελίδες 171-195 (περίληψη-μετάφραση)

Έγγραφο από το στρατιωτικό δικαστήριο του 11ου Αεροπορικού Σώματος προς Ανώτατη Διοίκηση Γερμανικού Στρατού- υπηρεσία Διερεύνησης Παραβιάσεων Διεθνούς Δικαίου- με ημερομηνία 15.7.1941.

Περιέχει έξι συνημμένα αντίγραφα εγγράφων ανακρίσεων, αναφορικά με παραβιάσεις του διεθνούς δικαίου εις βάρος Γερμανών στρατιωτών και την οργάνωση αντίστασης από πολίτες.

Το πρώτο ανακριτικό έγγραφο από τον Άγγλο ταγματάρχη Bedding και τον Άγγλο ανθυπολοχαγό Baigent. Φέρει την ημερομηνία 28.5.1941.

(μετάφραση) Όσον αφορά στην υπόθεση:

Στις 20 Μαΐου, κατά τις 8:30, έπεσαν με αλεξίπτωτο 50 περίπου αλεξιπτωτιστές. Τότε βρισκόμουν στην οικεία μου. Αποστολή μου ήταν να εκπαιδεύσω τους βρισκόμενους στο Καστέλι Έλληνες (περίπου 1.000 άνδρες). Με μένα βρίσκονταν ο ανθυπολοχαγός Baigent, ο ανθυπολοχαγός Campel, ο ανθυπολοχαγός Yorke και 11 ακόμα άνδρες. Παρατήρησα ότι 4 αεροπλάνα πέταξαν πάνω από το Καστέλι, και θεώρησα ότι ήταν τα τελευταία που θα έριχναν αλεξιπτωτιστές. Μετέβηκα αμέσως στο αρχηγείο του Έλληνα διοικητή που διοικούσε το Ελληνικό Σώμα Νεοσύλλεκτων. Ονομαζόταν συνταγματάρχης Παπαθυμιόπουλος. Είχε δύο λόχους, περίπου 1 χλμ έξω από το στρατόπεδο του Καστελίου, τους οποίους αμέσως επιθεώρησε με μερικούς αξιωματικούς. Επειδή ήταν μόνο Έλληνες νεοσύλλεκτοι, με ανεπαρκή οπλισμό και εκ

των οποίων 400 άοπλοι, δόθηκε η διαταγή, σε περίπτωση που θα κατέφθανε, εκεί, μεγάλος αριθμός αλεξιπτωτιστών, να υποχωρήσουν από το Μάλεμε προς Γαλατά. Κατόπιν, μετακινήθηκα με τους προαναφερθέντες αξιωματικούς στο κατάλυμα μου. Πακετάραμε τα πράγματά μας και εν τω μεταξύ, ακούγαμε να ρίχνονται πυρά.

Στις 09:30, οι αλεξιπτωτιστές είχαν περικυκλωθεί από Έλληνες στρατιώτες. Για κάποιο χρονικό διάστημα παρατηρούσαμε προσεκτικά και έπειτα, κατέφθασαν Γερμανοί αιχμάλωτοι. Οδηγήθηκαν στο χώρο που βρισκόταν ο Έλληνας συνταγματάρχης και μπόρεσα να διακρίνω ότι οι Έλληνες στρατιώτες αφαίρεσαν, ήδη καθοδόν, τη στρατιωτική ενδυμασία από τους αιχμαλώτους. Ήταν η στιγμή που παρενέβην. Οι Έλληνες στρατιώτες ήταν τόσο θυμωμένοι με την πράξη αυτή, με αποτέλεσμα να τραυματίσουν με ορθωμένη τη ξιφολόγη έναν κ των ανδρών μου στο κεφάλι. Τότε με παρακάλεσε ο Έλληνας συνταγματάρχης να αναλάβω τους Γερμανούς αιχμαλώτους, επειδή φοβόταν ότι οι στρατιώτες του θα τους σφάγιαζαν. Τους οδήγησαμε στη φυλακή που μας χρησίμευε ως κατάλυμα. Ο Έλληνας συνταγματάρχης επέμενε, οι αιχμάλωτοι να φυλάσσονται από Έλληνες στρατιώτες. Ωστόσο, άφησα για κάθε ενδεχόμενο μερικούς από τους άνδρες μου στην ομάδα φρούρησης. Ο ίδιος εγκατέλειψε κατόπιν, για περίπου 4 ώρες, το Καστέλι για να μεταφέρω με το φορτηγό μου Έλληνες και Γερμανούς τραυματίες εκεί. Όταν επέστρεψα, διαπίστωσα ότι οι άνδρες μου είχαν προσφέρει στους Γερμανούς νερό και λεμόνια για να δροσιστούν. Εν συνεχεία έστειλα βοδινό κρέας και μπισκότα και 2 εκ των ανδρών μου βρίσκονταν για τη φύλαξή τους όλη τη νύχτα. Δραστηριοποιούμουν με τους αξιωματικούς μου όλη τη διάρκεια της νύχτας στο χώρο Πρώτων Βοηθειών, για να βοηθήσω τους γιατρούς στην επίδεση των τραυμάτων. Βρίσκονταν εκεί ακόμα 2 Ελληνίδες.

Την επόμενη μέρα βρίσκονταν σε εμένα ο υποδεκανέας Hans Will, ο οποίος μιλούσε λίγο Αγγλικά. Αυτή τη μέρα δεν συνέβη κάτι το ασυνήθιστο. Την ημέρα της κατάληψης του Καστελίου από τα γερμανικά στρατεύματα σημειώθηκε, προηγουμένως, μια επίθεση από Βομβαρδιστικό Καθέτου Εφόρμησης, το οποίο χτύπησε το χώρο Πρώτων Βοηθειών. Κατόπιν αυτού μεταφέρθηκαν όπως φαίνεται, όλοι οι τραυματίες σε άλλο χώρο περίθαλψης, επειδή δεν διακρίναμε εκεί, κανένα τραυματία πλέον. Μετά τον βομβαρδισμό αιχμαλωτιστήκαμε από τους βρισκόμενους στην φυλακή Γερμανούς κρατούμενους οι οποίοι απελευθερώθηκαν από μόνοι τους.

Δεν παρατήρησα, Γερμανοί αιχμάλωτοι να σκοτώνονται από Έλληνες ή να κακοποιούνται. Είδα έναν Γερμανό τραυματία στο Καστέλι να είναι γυμνός. Είχε δεχθεί σφαίρα στο μπράτσο και στην κοιλιά. Κατόπιν ερωτήσεως, μέσω του διερμηνέα μου, ανέφερε ότι ο ίδιος είχε βγάλει τα ρούχα του. Διέκρινα επίσης πλησίον του Μάλεμε έναν Άγγλο τραυματία. Μου είπε επίσης ότι είχε βγάλει ο ίδιος τα ρούχα του.

(περίληψη) Αναφορικά με την κατάθεση του ανθυπολοχαγού Baigent υπάρχει πλήρη ταύτιση με αυτή του ταγματάρχη Bedding. Ακολουθεί κατόπιν η ιδιόχειρη, δυσανάγνωστη έγγραφη κατάθεση του (σε στενόγραφο μορφή).

Το δεύτερο ανακριτικό έγγραφο (σε ιδιόχειρη και δακτυλογραφημένη μορφή) από τον τραυματία Έλληνα πολίτη Ιωάννη Μαρακάκη, 17 ετών, από τη Λίμνη. Η ανάκριση σημειώθηκε στο νοσοκομείο Καστελίου, με ημερομηνία 11.6.1941.

(μετάφραση) Αναφορικά με την υπόθεση: Στις 20.5.1941 πήγα με τον αδελφό μου, τον Μανώλη και με το θείο μου Μαρακάκη στο χωράφι για δουλειές. Δεν γνωρίζαμε κάτι για μια γερμανική επίθεση και δεν την αναμέναμε. Ξαφνικά, ακούσαμε θορύβους κινητήρων και είδαμε πολλά αεροπλάνα. Φοβηθήκαμε και καταφύγαμε σε ένα αυλάκι. Είδαμε τους Γερμανούς αλεξιπτωτιστές να πέφτουν. Σε άμεση απόσταση από εκεί προσγειώθηκαν δέκα περίπου στρατιώτες. Βρισκόμενοι ήδη στον αέρα δέχθηκαν πυρά και μάλιστα από Έλληνες στρατιώτες, οι οποίοι βρίσκονταν πολύ μακριά. 10 αλεξιπτωτιστές φόρτωσαν τα όπλα τους στο άλογο και το γαϊδούρι μας και μας πήραν

μαζί τους με κατεύθυνση το Καστέλι. Καθοδόν, είδα να κείτονται Έλληνες και Γερμανοί νεκροί στο έδαφος. Πριν το Καστέλι δεχτήκαμε από Έλληνες πυρά. Οι Γερμανοί στρατιώτες μας προέτρεψαν να κρυφτούμε πίσω από έναν τοίχο για να μη χτυπηθούμε από τις σφαίρες. Τοποθέτησαν κοντά μας ένα πολυβόλο και μας έδωσαν να πιούμε καφέ. Οι Γερμανοί στρατιώτες έλαβαν ενισχύσεις. Ένας από τους νεοεισερχόμενους μας κλώτσησε ξαφνικά και πυροβόλησε εναντίον του αδερφού και του θείου μου σκοτώνοντας τους. Σε μένα έριξε δύο σφαίρες οι οποίες με τραυμάτισαν στο πρόσωπο και θώρακα. 2 ώρες περίπου βρισκόμουν με Γερμανούς τραυματίες δίπλα στον τοίχο έως ότου με βοήθησε η νοσοκόμα του Ερυθρού Σταυρού Διονυσία Λουκίδου από το Καστέλι και μεταφέρθηκα σε βοηθητικό νοσοκομείο, σε ένα σχολείο. Οι συγγενείς μου και εγώ ήμασταν άοπλοι. Οι Γερμανοί στρατιώτες μας έψαξαν αμέσως μετά τη ρίψη τους και δεν βρήκαν τίποτα πάνω μας, εκτός ενός σουγιά τον οποίο τον πέταξαν. Δεν είδα να πολεμούν πολίτες. Στη Λίμνη δεν ήταν γνωστό ότι έρχονταν Γερμανοί. Ζούμε εκεί πάνω τελείως αποκομμένοι. Στη Λίμνη δεν υπάρχει ούτε Αστυνομία ούτε Χωροφυλακή. Ο επόμενος σταθμός Χωροφυλακής βρίσκεται 3 ώρες απόσταση. Ούτε στο Καστέλι άκουσα ότι αναμένονταν μια γερμανική επίθεση. Στη Λίμνη δεν υπήρχαν ούτε Έλληνες ούτε Άγγλοι στρατιώτες. Μια ελληνική στρατιωτική μονάδα βρίσκονταν μόνο στην μονή Παρθένα. Δε γνωρίζω σχετικά με τη δύναμή της.

Μπορώ να αναφέρω τα ονόματα των Γερμανών στρατιωτών που βρέθηκαν μαζί μας μετά την πτώση τους, μας έψαξαν εξονυχιστικά για όπλα και μας πρόσφεραν προστασία. Βρίσκονταν στο ίδιο νοσοκομείο με μένα. Είναι ο Hans Lessan, ο Hilmar Maennel και ο Hans Fischer. Μεταφέρθηκαν στην Αθήνα.

(περίληψη) Το τρίτο ανακριτικό έγγραφο (σε ιδιόχειρη και δακτυλογραφημένη μορφή) από τον τραυματία Έλληνα πολίτη Κωνσταντίνο Παριωτάκη, 59 ετών, κάτοικο Καστελίου. Η ανάκριση σημειώθηκε στο νοσοκομείο Καστελίου, με ημερομηνία 11.6.1941.

(μετάφραση) Αναφορικά με την υπόθεση: Στις 20.5.1941 ήμουν με την οικογένεια μου στο ύπαιθρο, ανατολικά του Καστελίου. Βρισκόμουν εκεί ήδη 3 μέρες, φοβούμενος τις αεροπορικές επιθέσεις, επειδή το τελευταίο διάστημα είχαν πολλάκις εμφανιστεί γερμανικά αεροσκάφη πάνω από την πόλη. Μαζί μου ήταν ο γιός μου Οδυσσέας, 17 ετών, και οι 4 κόρες μου. 2 ακόμα οικογένειες βρίσκονταν σε κοντινή απόσταση από μένα. Ήταν η οικογένεια του Εμμανουήλ Λιγοψυχάκη και του Ιωάννη Τσιτωνάκη. Καθόμασταν όλη τη μέρα τριγύρω εκεί και δεν κάναμε τίποτα. Από φόβο μιας γερμανικής αεροπορικής επίθεσης δεν τολμούσαμε να πάμε στην πόλη. Δεν είδα άλλους άνδρες στη γύρω από μένα περιοχή. Τα μεγαλύτερα σε ηλικία παιδιά ήταν 15 ετών. Ούτε εγώ ούτε οι υπόλοιποι ήμασταν οπλισμένοι.

Όταν, στις 20.5.1941, έπεσαν οι πρώτοι αλεξιπτωτιστές, τραπήκαμε από φόβο σε φυγή, στο χωριό με τις σπηλιές Χαρχαλιανά., περίπου 1 ½ ώρα απόσταση από το χώρο όπου βρισκόμασταν. Επίσης, κατά τη διάρκεια της φυγής μας άκουγα παντού μεν πυροβολισμούς, δεν μπορώ όμως να πω τι συνέβη. Δεν συνάντησα ούτε Έλληνες ούτε Γερμανούς στρατιώτες. Δεν είδα επίσης πολίτες να πολεμούν. Σε μακρινή απόσταση είδα στην ακτή και πλησίον της μονής Έλληνες στρατιώτες οι οποίοι πυροβολούσαν. Κρυφτήκαμε σε μια σπηλιά του χωριού και δεν βγήκαμε έξω.

Στις 21.5, πήγα μόνος στο Καστέλι να φέρω ψωμί. Επέστρεψα ανενόχλητος.

Στις 22.5, απασχολούμουν ξανά στο αμπέλι του γαμπρού μου, Μιχάλη Κοντασάκη, κοντά στο σπίτι του. Στις 20.5, στις 12:00, είχα ακούσει πυροβολισμούς γύρω από το Καστέλι. Καθώς δούλευα στο αμπέλι, άρχισαν τριγύρω να πέφτουν ξανά σφαίρες. Μια σφαίρα με βρήκε στο δεξί ώμο μου. Δεν μπορώ να πω ποιος πυροβόλησε, επειδή δεν είδα κάποιον. Σωριάστηκα κάτω, σηκώθηκα από μόνος μου έπειτα από λίγη ώρα και

πήγα στο δρόμο, εκεί όπου με βρήκαν 2 Έλληνες στρατιώτες και με μετέφεραν σε νοσοκομείο. Στην όχθη του ποταμού, πλησίον της μονής, είδα να βρίσκονται Έλληνες στρατιώτες. Δεν είδα πουθενά Γερμανούς. Την επόμενη μέρα μπήκαν οι Γερμανοί στο Καστέλι. Δεν είδα Έλληνες πολίτες να συμμετέχουν στις μάχες ή να έχουν στην κατοχή τους όπλα.

Δεν έβγαίνα ποτέ έξω από το σπίτι, επειδή δεν είχα χρήματα. Μετά από τη δουλειά μου ήμουν με τα παιδιά μου στο σπίτι. Δεν είχα χρόνο να ασχοληθώ με την πολιτική. Πρέπει να δουλεύω σκληρά για να συντηρήσω την οικογένεια μου. Δεν μου είναι γνωστό, η Αστυνομία ή η Χωροφυλακή να έδωσε όπλα στους άνδρες. Κάποιοι κάτοικοι είχαν στην κατοχή τους παλιές караμπίνες. Τα άλλα όπλα έπρεπε να είχαν παραδοθεί στην εποχή του Μεταξά. Δεν γνωρίζω, πολίτες να πολέμησαν με τα όπλα αυτά.

(περίληψη) Αναφέρεται ο θάνατος του Νικόλαου Σημιαϊκή και Μιχαήλ Λιγονυχάκης Μιχαήλ, σύμφωνα με αναφορά της Ελληνίδας νοσηλεύτριας Διονυσίας Κουκίδου από το Καστέλι, κατά την διάρκεια της παραμονής τους στο νοσοκομείο. Οι τάφοι τους βρίσκονται στον δρόμο προς Κουνουπιδιανά.

Το τέταρτο έγγραφο, ένορκη κατάθεση του οπλίτη Alfred Steeb, 27 ετών, βου λόχου Συντάγματος Εφόδου, αναφορικά με παραβιάσεις Διεθνούς Δικαίου εις βάρος Γερμανών στρατιωτών. Αφορά στην παραβίαση Διεθνούς Δικαίου και φέρει την ημερομηνία 30.5.1941.

(μετάφραση) Αναφορικά με την υπόθεση: Διατάχθηκα με 4 άνδρες να εντοπίσω πεσόντες συντρόφους στο χώρο του Καστελίου και να προετοιμάσουμε την ταφή τους. Στις 24.5.1941 ανακαλύψαμε 35 περίπου πτώματα τα οποία βρίσκονταν διασκορπισμένα σε αμπέλια, βορείως του δρόμου από Μάλεμε προς Καστέλι. Μου προκάλεσε εντύπωση ότι 4 πτώματα βρίσκονταν σε αρδευτικό κανάλι, το ένα ακριβώς πίσω από το άλλο και ήταν πρόχειρα σκεπασμένα με χώμα. Στα συγκεκριμένα πτώματα είχε αφαιρεθεί η στολή εκτός του εσωρούχου. Κομμάτια ρουχισμού αλεξιπτωτιστών ανακαλύψαμε, αργότερα, σε σπίτια στο Καστέλι. Εκεί βρίσκονταν επίσης προσωπικά έγγραφα και αντικείμενα των νεκρών συντρόφων. Επίσης, και οι μεταλλικές ταυτότητες. Υποθέτω ότι επρόκειτο για κομμάτια ρουχισμού των πεσόντων συντρόφων μας, επειδή μόνο η διμοιρία μας έπεσε με αλεξιπτωτο πλησίον του Καστελίου. Στα πτώματα αυτά διέκρινα σφαίρες στο κεφάλι και στον θώρακα. Υποθέτω ότι είχαν σκοτωθεί κατά τη διάρκεια της μάχης.

Σε ένα πτώμα το οποίο έφερε παρομοίως μια σφαίρα στο κεφάλι και στον θώρακα, διαπίστωσα ότι είχαν αποκοπεί τα γεννητικά του όργανα. Αποκλείω το γεγονός, η αφαίρεση του γεννητικού οργάνου να αποδίδεται σε άλλο γεγονός. Δεν μπόρεσα να διαπιστώσω εάν προήλθε πριν ή μετά τον θάνατο. Παρά την εμπειρία μου στην ιατρική (6 εξάμηνα) δεν μπορώ να πω τότε πραγματοποιήθηκε η κακοποίηση.

Εντόπισα σε 5 πτώματα ότι τα μάτια είχαν τρυπηθεί. Επίσης, αυτοί οι άνδρες έφεραν, όπως οι υπόλοιποι, σφαίρες στο κεφάλι και στον θώρακα που επέφεραν ακαριαία τον θάνατο. Από την αυτοψία δεν προέκυπτε εάν οι σφαίρες αυτές ρίχθηκαν πριν το τρύπημα των οφθαλμών.

Σε άλλο πτώμα υπήρχε βαθιά τομή στην κοιλιά, από τον ομφαλό έως τα πρώτα διαγράμματα των πλευρών (12-15 εκατοστά). Επίσης εδώ, δεν μπορεί να ειπωθεί μετά βεβαιότητας εάν ο άνδρας ήταν ήδη νεκρός.

Όλα συνολικά τα πτώματα βρίσκονταν στην περιοχή, εκεί όπου η ομάδα μας είχε δώσει μάχη, ήταν διασκορπισμένα και βρίσκονταν σε διαφορετική κατεύθυνση. Όλα ήταν πρόχειρα σκεπασμένα με χώμα.

Επειδή τα πτώματα ήταν πρόχειρα επιχωματωμένα και όλα τα αντικείμενα εξοπλισμού τους, ιδιαίτερα τα αλεξιπτωτα, η τυπική ενδυμασία αλεξιπτωτιστών, τα προσωπικά τους

αντικείμενα και οι μεταλλικές ταυτότητες, είχαν εντοπιστεί στο χωριό, έχω την εντύπωση ότι οι πολίτες είχαν μάλλον κακοποιήσει τους συντρόφους ακόμα εν ζωή.

(περίληψη) Το πέμπτο έγγραφο, ένορκη κατάθεση του Hohann Mayer Steeb, 24 ετών, βου λόχου Συντάγματος Εφόδου. Αφορά στην παραβίαση Διεθνούς Δικαίου από αγνώστους και φέρει την ημερομηνία 31.5.1941.

(μετάφραση) Αναφορικά με την υπόθεση: Στις 24.5.1941 τέθηκα στη διάθεση της Ειδικής Ομάδας Διάσωσης του υπαξιωματικού Steeb που είχε ως αποστολή την περισυλλογή και ταφή πτώματων. Εντοπίσαμε 40 περίπου πτώματα σε αμπέλια, αριστερά και δεξιά του δρόμου που οδηγούσε από Μάλεμε προς Καστέλι.

Όλα σχεδόν τα πτώματα εμφάνιζαν εκτός των τραυμάτων από σφαίρες, επίσης πληγές από μαχαίρι, ένα μέρος αυτών στον θώρακα, ένας άλλος αριθμός στην κοιλιά και άλλα στο μηρό. Σε ένα πτώμα έλειπαν δύο δάκτυλα του χεριού. Σε 3 άνδρες είχαν τρυπηθεί τα μάτια και σ' ένα άλλο είχαν κοπεί οι όρχεις.

Σε 2 πτώματα μπορούσε κάποιος να διακρίνει ότι αυτοί οι στρατιώτες είχαν αρχίσει να επιδέονται, ο ένας έφερε επίδεσμο στο πόδι, ο άλλος στο μπράτσο, δεν είχε όμως ολοκληρωθεί η επίδεση.

Σε όλα τα πτώματα σχεδόν είχαν αφαιρεθεί τα ρούχα, ένα αριθμός αυτών ήταν γυμνοί, κάποιοι άλλοι φορούσαν το πουκάμισο και το εσώρουχο. 2 μόνο περίπου φορούσαν τη στολή τους.

(περίληψη) Το έκτο έγγραφο, ένορκη κατάθεση του ανθυποσημνία Anton Holzmueller, 30 ετών, βου λόχου Συντάγματος Εφόδου. Αφορά στην παραβίαση Διεθνούς Δικαίου από αγνώστους και φέρει την ημερομηνία 31.5.1941.

(μετάφραση) Αναφορικά με την υπόθεση: Ανήκα στην Ειδική Ομάδα Διάσωσης βου λόχου Συντάγματος Εφόδου και στις 24.5.1941 έθαψα 42 συνολικά συντρόφους. Από το λόχο έλειπαν ακόμα 7 άνδρες οι οποίοι δεν βρέθηκαν. Είναι πιθανόν να είχαν προηγουμένως ταφεί. Ωστόσο, δεν βρήκαμε καθόλου τάφους.

Μου προκάλεσε εντύπωση ότι σε 4-5 πτώματα είχε πιεστεί το κρανίο. Μου δόθηκε η εντύπωση, οι άνδρες αυτοί σαν να χτυπήθηκαν στο κεφάλι με ένα σκληρό αντικείμενο. Δεν παρατήρησα, εάν τα συγκεκριμένα πτώματα έφεραν τραύματα από σφαίρες.